

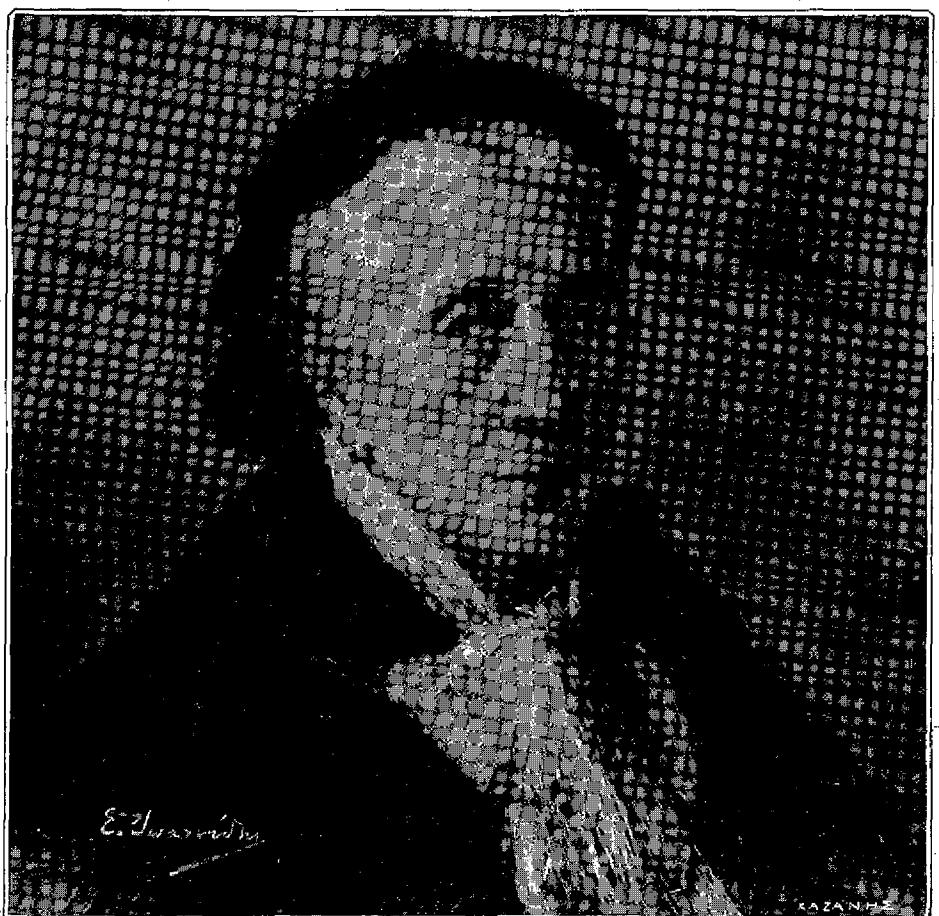
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΤΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ * ΑΘΗΝΑΙ * ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1911-
ΜΑΡΤΙΟΣ 1912 * ΤΟΜΟΣ ΚΓ'.

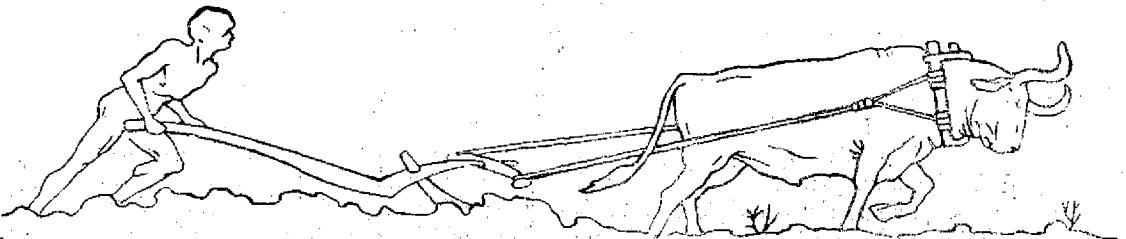

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ", Κ ΜΑΙΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ 8627

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΚΑΣ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗ
ΥΠΟ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΒΤΟΣ ΙΒ' 15 Ο'
ΚΤΩΒΡΙΟΥ 1911

ΚΑΛΟΚΑΙΡΝΗ ΒΡΑΔΙΑ*

Ἐδιάβαζα — Σὰ γνέφι ἄγαλι γάλι
τὸ βραδυὸν σκοτεινιασμένο ἄερι
στὰ μάτια μου ἀρχηνοῦσε δυπρὸς νὰ βάλλῃ,
καὶ εἶχα τοῦ πάκου τὸ βιβλίο στὸ χέρι.

Δὲ μένω ἀργός τ' ἀνάγνωσμά μου ἀλλάζω
ἀπὸ ἔνερο περνάω τραγοῦδι θεῖο¹,
καὶ δίχως κόπο, ἀθάμακωτα διαβάζω
στ' ἀρχαῖο τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ βιβλίο.

Ἡ μέρα σβύνεται. Όποιν κοιτάξῃς, δπου
τ' αὐτή σου γύρη, ἀσάλευτη γαλήνη,
ποὺ καὶ στὸ στήθος τοῦ πάγμανον ἀνθρώπου
γλυκὰ γλυκὰ τὸ βάλσαμό της χύνει.

Ω! κάμε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀγάπης ὅρα,
νὰ πάψῃ κάθε ἀφορεσμένη μάχη!
Νά, πλαστήρανε ἀντίπαλοι, καὶ τώρα
γλυκοφιλιῶνται ἀπὸ τὸ κῦμα οἱ βράχοι.

Δέχεται δὲ κρίνος τὸ χρυσὸν μελίσσοι
ποὺ τὴν πρώτη γλυκάδα εἶχε τοῦ πάρη
μὲς τὸν κόρφο του, ἵδες, νὰ ἔνυχτήσῃ
γενναῖα τοῦ δίνει εὐωδιαστὸ κλινάρι!

Στὸν οὐρανὸν κάθε λουλοῦδι χύνει
λιβάνισμα λατρείας ἐδῶθε κάτου,
καὶ δὲ γαλάζιος ναός μὲ εὐγνωμοσύνη
τὸ ἄνθια ποτίζει μὲ τὴ θεία δροσιά του.

* Μᾶς ἔσταλη ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τοῦ ποιητοῦ.
1. Τὸ Δάντε.

Ἡ θάλασσα γελάει τὴν ἀργυρώνει
τὸ φεγγάρι ποὺ πάει κατὰ τὴ Δύση;
λές καὶ γιὰ τοῦτο ἀπὸ χαρὰ φουσκώνει
δίχως αὔρα καμία νὰ τὴ βοηθήσῃ.

Ἄπαντον κάτου δπου κοιτάξῃς, δπου
τ' αὐτή σου γύρη, ἀσάλευτη γαλήνη,
ποὺ καὶ στὸ στήθος τοῦ παγμένον ἀνθρώπου
γλυκὰ γλυκὰ τὸ βάλσαμό της χύνει.

Σὲ γλυκάδα ὡς αὐτή, ποιὰ νά γναι ἡ θλίψη
ποὺ ἔστρενο μὲ νικάει χωρὶς αἰτία
καὶ πολεμάει στὰ μάτια μου νὰ κρύψῃ
τοῦ ἀτάραχον βραδυοῦ κάθε μαγεία;

Όλα γύρω σιγοῦν. Μή θὰ θυμήσῃς
ἔμε τοῦ γέρου, ἀγαπημένο βράδυ,
μὲ ἔνα τέτοιο ἀποκοίμισμα τῆς φύσης
ποιὸν ύπνο εἶμαι ποντὰ νὰ βρῶ στὸν "Άδη";

Μὲ αὐτή τὴν ὅρα, δπου κάνενα γνέφι
τὴν δψη της δὲν ἔχει ἀποκεκάση,
χαρὰ στὸν δπου ἐλπίδα οὐράνια θρέψει
καὶ ἡ στερνὴ τῆς ζωῆς του ὥρα νὰ μοιάσῃ.

Τὸ ἐλπίζω καὶ ἀγκαλὰ κάπως προλέω...
πῶς ησυχα τὰ μάτια ἔχω νὰ κλείσω...
"Ἄχ! μοῦ πονεῖ τὸν κόσμο τὸν ὥρατο,
ποὺ δυπροστά μου γελάει, νὰ παραιτήσω."

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ενα φωτεινόν σχολείον ἔκλεισθη εἰς τὸν Βόλον. Τὸ ἔκλεισθεν ἡ βία τῶν Ἀρχῶν, συμουληνούμενη ἀπὸ τὴν πονηρίαν τῶν ταπεινῶν καὶ ἀπὸ τὸν τυφλὸν φανατισμὸν τοῦ δγλου. Τὸ αἰεσιμον τοῦ σχολείου αὐτοῦ, ἔξω ἀπὸ πᾶσαν ὅλην λεπτομέρειαν, χαράσσει μίαν χαρακτηριστικὴν σελίδα εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Λιότι εἶναι τὸ πρῶτον φαινόμενον τῆς ἔξωτερηκειμένης ἀντιδράσεως, τὴν ὅποιαν προκαλοῦν αἱ νέαι ἐκπαιδευτικαὶ ἴδαι συγχρούμεναι πρὸς τὰς παλαιάς, μία νέα τάξις δηλαδὴ πραγμάτων ἔρχομένη ἀντιμέτωτος πρὸς ἓνα καθεστώς παλαιόν, ἀμαρτωλὸν καὶ ἔρειπομένον.

Διότι τί ἡτο τὸ νέον αὐτὸν σχολεῖον; Τὸ ὠνόμασαν ἑστίαν ἀνθείσμον, μαλλιαρισμον, ἀνηθιστήτος καὶ πάσης διαβολικότητος. Ἡτον ἀπλούστατα τὸ νέον παρθενικὸν σχολεῖον, νέον εἰς τὰς μεθόδους του, εἰς τὸν δργανισμὸν του, εἰς τὰς ἀντιλήψεις του, εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν του τάξιν, εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἡτον ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀλληθείας τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῆς ἀληθείας τῆς ψυχολογικῆς. Ἀλλὰ τὸ νέον τρομάζει πάντοτε καὶ ἔξαφνίζει. Εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Διαβόλου! Ὁσον τὸ περιβάλλον, μεταξὺ τοῦ ὅποιου ἔμφαντεται, εἶναι σκοτεινότερον, τόσον ἡ λάμψις του θαμβόνει δυνητρότερα καὶ τρομάζει βαθύτερα. Ἡ ἰστορία τῆς ἔμφανίσεως κάθε νέας τάξεως πραγμάτων εἶναι ἰστορία αἰφνιδιασμῶν, παρεξηγήσεων, ἀντιδράσεων, τραγικοτήτων καὶ κωμικοτήτων, μαζὶ ἰστορία σπαρτῶν ἐνὸς δργανισμοῦ καταλυμένου καὶ δεμῆς ἐνὸς δργανισμοῦ, ἔρχομένου νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν του. Καὶ τὸ δένδρον τὸ πονηρόν, τὸ ὅποιον παραγγέλλει ὁ Ἰησοῦς νὰ ἐκβληθῇ καὶ νὰ οιρθῇ εἰς τὸ πέρι, διότι δὲν φέρει καρπόν, καὶ τὸ δένδρον αὐτὸ ἀπόμη ἔχει ωζοβολήσει εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ διὰ νάποσπασθῇ ἀπὸ τὴν γῆν ποὺ τὸ τρέφει, τὴν συνταράσσει καὶ τὴν ἀναστατώνει μέχρι βαθέσσον.

Τὸ δένδρον τὸ πονηρόν, τὸ μὴ φέρον καρπούς, ὑπῆρξεν καὶ ὑπάρχει ἡ Ἐκπαίδευσίς μας. Ἀφ' ἡς στιγμῆς εὐδένθησαν ἄνθρωποι, δυνηθέντες νὰ βολίσουν βαθύτερα καὶ ἀσφαλέστερα τὴν ἔθνικήν μας κακοδαιμονίαν καὶ νὰ ἔρευνήσουν τὰς αὐτίας της, τὸ μωστήριον ἔπαντε πλέον νὰ εἶναι μυστήριον. Ἡ μεγάλη ρίζα τοῦ κακοῦ ἥλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζητῆμα ὑψώθη ὡς τὸ πρώτιστον καὶ κυριώτατον τῶν ἔθνων ζητημάτων. "Ολα τὰ κακὰ τὰ μαστίζοντα τὴν ἐλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν ἐλληνικὴν πολιτείαν, δῆλαι αἱ δυσφορίαι, αἱ καταπονήσαι τὴν ἐλληνικὴν ζωήν, ἔλειψις σκέψεως,

ἔλλειψις χαρακτήρων, ἀβουλία, ἀποχαύνωσις, ἀμάθεια καὶ ἡμιαμάθεια, πτωχαλαζονεῖαι καὶ φαντασιοτηξίαι, ἔφημία πάσης πρακτικῆς σκέψεως καὶ κατευθύνσεως, ἔκοτασις ἀδρανῆς πρὸς τὸ παρελθόν καὶ δέος πρὸς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ μέλλοντος, καλλιέργεια τοῦ ψεύδοντος καὶ τῆς συνθήκης ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, πνευματικὸς μαρασμὸς καὶ οἰκονομικὸς μαρασμός, σύνολον τὸ χρόνιον Νεοελληνικὸν κακόν, ἀπεδείχθη διτιμίαν ἔχει πορίαν καὶ ἀσφαλῆ πηγήν, τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἀδλιότητα.

Ἐντυχῶς ὁ σπόρος τῆς ἐπαναστάσεως πατά τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ αὐτοῦ καθεστώτος, μαῖς ἐπαναστάσεως ἡ ὅποια ἔπειτε νὰ προτιμήθῃ πάσης ἀλλῆς, ἔρριφη δχι πρὸ πολλού εἰς τὴν γῆν, τὴν πνιγμένην ἀπὸ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, καὶ ἔρριφη ἀπὸ τὰ φωτεινότερα πνεύματα τῆς ἐποχῆς μας. Αἱ πολεμίστραι ἴδαι ἔδειξαν ἡδη τὴν λάμψιν τοῦ ἔιφρους των. Ἀλλ' ὁ ἀγών ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε θεωρητικὸς καὶ ἀνώδυνος. Ἡ πρώτη πραγματικὴ σύγκρουσις τοῦ παλαιοῦ καθεστώτος πρὸς τὸ νέον καθεστὼς ἔγινε τὰς τελευταίας ἡμέρας εἰς τὸν Βόλον. Ἐκεῖ μοιραίως ἡ νέα ἐκπαιδευτικὴ ἴδαι ἐνεσάρκωθη εἰς ἓντα, ἀκμαῖον καὶ δροσερὸν δργανισμόν. Αἱ μέλλουσαι μητρέος τῆς Θεσσαλικῆς γῆς ἐλλήθησαν πρῶται, καὶ ἡ εὐτυχῆ συγκυρίαν ἡ ἔμπτευσιν, νὰ ποτισθῶν τὰ νέα νάματα. Καὶ τὸ σχολεῖον αὐτὸ ἔθναματούργησε! Παρελαβε πλαγγόνας καὶ ἐδημιούργησεν ἀπὸ αὐτὰς πλάσματα ζωντανές, δηγῆ, διψῶντα μάθησιν, ἐνθουσιῶντα διὸ τὴν γνῶσιν, προσδεχόμενα τὴν παιδείαν ὡς ἔρωτα τῆς ζωῆς καὶ δχι πλέον ὡς δουλείαν καταδηλιπτικὴν καὶ ἀναποτεφρότον. Ἀλλὰ τὸ σχολεῖον τὸ ὅποιον ἔκλεισε μέσα τοῦ τὴν καρδάν τῆς γνῶσεως, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ταράξῃ μίαν κοινωνικὴν συνείδησον, διὰ τὴν ὅποιαν ἡ παιδεία ὑπῆρξεν ἔως τώρα σύμβολον θλίψεως, πόνου καὶ μαρτυρίου, μίαν συνείδησιν δηλαδὴ ἀσκητικήν. Καὶ τῆς ταραχῆς αὐτῆς ἐπωρεκήθησαν οἱ ἔχοντες συμφέροντας νὰ ἐπωφελοῦνται τῶν περιστάσεων, οἱ φύλακες καὶ οἱ τρόφιμοι τῆς σαπρᾶς παραδόσεως.

"Ἐδείξαν μὲ τὸ δάκτυλον τους καὶ εἶπαν: — Κρημνίσατε τὸ σχολεῖον αὐτό, ὅπου ἔστησε τὸν θρόνον του ὁ Διάβολος!

Καὶ ἡ φαντασία τοῦ δγλου εἶδε τὸν Διάβολον χορεύοντα μέσα εἰς τὸ νέον σχολεῖον. Καὶ αἱ Ἀρχαί, ποὺ εἶναι δ ὅγλος τοῦ δγλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὸ φρουρεῖν δωνιηρῶς τὴν παράδοσιν, διέκριναν καὶ αὐταὶ μὲ τὰ σκονισμένα δματογυάλια τῆς γραφειοχρατίας, τὴν οὐράν

τοῦ Διαβόλου, σαλείουσαν δπίσω ἀπὸ τὰ παράδυσα. Καὶ τὸ σχολεῖον ἔκλεισεν!

Ἄλλα δ μῆνος τῆς Λερναίας "Υδρας δὲν εἶναι μόνον δ μῆνος τοῦ Κακοῦ. Εἶναι καὶ δ μῆνος τοῦ Ἀγαθοῦ. Ἀπὸ τὴν ὁμαλήν "Υδραν δπως καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλήν, δταν πέφτη μία κεφαλή, δευτέρα εἶναι ἔτοιμη νὰ φυτρώσῃ! Μὲ τὸ σχολεῖον λοιπὸν ποὺ ἔσφραγισθη, δὲν ἔσφραγισθη καὶ ἡ ίδεα. Θὰ ἔλθῃ τὸ δεύτερον καὶ ὑπὸ ἔλθη τὸ τρίτον καὶ θὰ ἔλθῃ βαθμηδὸν ἔκεινο, τὸ δποῖον καμία δύναμις δὲν θὰ ἡμιορῇ πλέον νὰ τὸ σφραγίσῃ, διότι θὰ τὸ φρουρῇ, ἀκαταμάχητος ἡ ἀφυπνισμένη ἔθνική συνείδησις.

"Ἄλλ' δ σπόρος τῶν νέων ίδεων ἔρριφη. Καὶ δταν ἡ μεγάλη ἐκπαιδευτικὴ ἐπανάστασις ἔρριφη εἰς δληγ τὴν τῆς ἑκτασιν, συμπαρασύρουσα μομιάς καὶ εἰδωλα, καμία δύναμις πλέον δὲν θὰ σταθῇ ἵκανη νὰ τὴν συγκρατήσῃ. Τὸ Ἐθνος θάποσειον ἀπὸ τὰ στήθη του τὸν βαρὸν ἔφιάλτην, ποὺ τὸν ἐπλάνωντε τὴν ἀναπνοήν του, καὶ θάνατηνέσσηρ καὶ θὰ ζήσῃ πραγματικῶς ἐλεύθερον μεταξὺ τῶν ἔλευθερων.

ΧΕΙΡΩΝ ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ

ΤΟ ΔΙΑΣΛΑΚΙ ΠΟΥ

Μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸν πρέπει τὸν πατέρα του, κρύωνε, καὶ τὰ συβλερὸ δοντάκια του χτυπούσανε...

Βρόντηξ τὰ μαῦρα χεράκια του, τὸν ἀπάνου στ' ἄλλο, καὶ κούνησε τὴν οὐρίτσα του σὰ σκυλίσια — ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ.

"Υστερο πῆρε τὸν ἀσπρό δρόμο πὸν ἀνοιγόταν μποστά του καὶ τράβηξεν ἵσα, πότε πηδῶντας ἀψηλὰ καὶ πότε σημαδεύοντας τ' ἀστρα μὲ τὰ πετραδάνια.

Τέλος πάντων, σὲ μιὰ καμπή, ἔνα μακρυνδώ φῶς χάραξε πίσω ἀπὸ μιὰ τοῦφα δέντρα ἡταν ἔνα σπιτάκι φτωχικὸ καὶ παράμερο: μιὰ γοηνύλα καθύτον μοναχὴ ἐκεῖ μέσα καὶ μάζωνε χόρτα καὶ τὰ πουλούσε στὴ χώρα.

"Ἄγρια δαδίκια, ἀγρια δαδίκια — ἔτσι φωναζε στὸ δρόμο μὲ στρίγγικη φωνή, κ' οἱ μάρκες τήνε ποροϊδεύανε.

Τὸ Διαολάκι δὲν ἔχασε στιγμή, μόνο πάσι ἵσα καὶ χτυπάει τὴν θύραν εἰχε τόσο ἀκουστά, γιὰ τοὺς ἀδρωπούς ποὺ — μιὰ καὶ τοῦ τύχαινε ἡ σύναιρία — σωστὸ δὲν ἡταν νὰ τὴν παραμερίσῃ.

Τόκ, τόκ...

"Η γοηνύλα, κουτσαίνοντας, βγῆκε μ' ἔνα κεῖ στὸ χερὶ καὶ δωτήσε ποιὸς εἶναι.

Τὸ Διαολάκι φύσηξε τότες ἀπάνου στὸ κεῖ, καὶ τοῦσβυσε, καὶ τὰ ματάκια του ἀστράφωντε κοκκινωπά σὰν κάρβουνα ἀναμένα.

"Η γοηνύλα ἔμπτει μιὰ φωνὴ κ' ἔπεισε χάμου σύνευλο.

Χά, χά, χά — τὸ Διαολάκι — τὸν τόπο γιό-

μισε μὲ τὰ χάχανά του κ^α ἔπειτε κάτον κ^α ἔπιανε τὴν ποιλιά του ἀπὸ τὰ γέλια. θίτερα — ἀφοῦ ξεδύμανε — κάθησε σκεφτικὸ καὶ χόζευε.

Τὸ φεγγάρι κρεμότανε τώρα στὸν οὐρανό, φαγωμένο, σὰ φέτα ψωμιοῦ μὲ μιὰ μεγάλη δαγκωματιὰ στὴν κώχη, κ^α οἱ βατράχοι χαλούσανε τὸν κόσμο.

Συλλοϊσμένο τὸ Διαολάκι πῆρε τὰ βρεμένα του καὶ τράβηξε δύως σιγὰ-σιγὰ ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου πάλε κέρδισε τὴν ψυχή του.

Μιὰν ήσυχιὰ στὴ Φύσην ἀπλωμένη, κ^α ἀπ^τ τὰ βουνὰ ἔρχοντανε ἡ αἰώνιες μουσικὲς — οἱ γρύλοι καὶ τὰ τριζώνια κ^α ἡ φωνὲς ἀπὸ τὰ νυχτοπούλια μὲ τὰ πλατειὰ μάτια.

Πήγαινε κόντσαλοντας καὶ βγάνοντας τὴ γλῶσσα στὸ κόκκινο φεγγάρι.

Τὰ ματάκια του γνάλιζανε — κι^ν ἀν δὲν εἶχε δύο μικρὰ κερατάκια φυτρωμένα — θάλεες πὼς ἤταν μαθητοῦδι ποὺ τόσκασεν ἀπ^τ τὸ σκολεῖο του καὶ πάσι γιὰ πετολοῦδες.

Ἐτσι, χοροπηδώντας, ἔφτασε σ^τ ἔναν τόπο καποιούμενο: καμπαναριὰ καὶ σπίτια ψηλὰ διοῦθε ἤτανε στημένα.

Τριγύρισε μέσ^τ τοὺς δρόμους, εἶδε τὶς πλατεῖες μὲ τὰ ψηλὰ δέντρα καὶ μῆκε στὴν πρώτη ἀνοικτὴ πόρτα ποὺ συναπάντησε.

Ἐκεὶ καθόντανε δύο ψηκὲς — μιὰ μάννα μὲ τὸ παιδάκι της χήρα ἤταν ἡ μάννα καὶ τίποτ^ο ἄλλο στὸν κόσμο δὲν εἶχε ἀπ^τ τὸ παιδάκι της καὶ κείνῳ ἤταν μικράκι — μόλις ἔνδεκα χρόνων — κοντό, παχυνό μὲ κόκκινα μάγουλα σὰν τὰ διδάκια.

Τῶχε κλείσει στὸ σκολεῖο τῆς γειτονιᾶς καὶ κάθε μεσημέρι σ^τ ἔνα πανερδάκι τοῦ πλαγιανε φαῖ σπιτικό: γιατὶ μέσ^τ τὸ σκολεῖο τὸ ἵδιο φαῖ δίνουν σ^τ ὅλα τὰ παιδάκια, δύως ἡ χήρα δὲν τῶθελε νὰ τρώῃ σὰν ὅλα καὶ τὸ διμό της τὸ παιδάκι.

Καὶ τὴ νύχτα δίπλα στοὺς ἄγιους ἔβιανε κοντά καὶ τὴν εἰκόνα του, κ^α ἔτσι κοιμότανε, ήσυχη πὼς τίποτα κακὸ δὲ θάτ^ο τὸ βρῆ καὶ θάν τὸ φυλάνε οἱ ἄγιοι.

Καὶ τὸ πωτὲ — τὸ σκολεῖο ἤταν ἀντικὺν — ἔνα φιλάκι τῆς ἔστελνε τὸ παιδάκι.

Καὶ καμιὰ Κυριακὴν — εἴτε τὸ Σαββατόβραδο, μὲ τὴ σκόλη — τῶπαιρονε μὲ τὴν ἀδειὰ τοῦ δάσκαλου καὶ κοιμότανε σπίτι.

Τέτοια βραδυά — Κυριακὴ θαρρῶ — ἤτανε καὶ κείνη, ποὺ τὸ Διαολάκι τρύπωσε μέσ^τ τὴν κάμαρη τοῦ παιδιοῦ τῆς χήρας τὸ κρεββάτι ἤτανε πρὸς τὸν τοῖχο — καὶ κοιμόταν γιὰ καλό.

Καθὼς ἤταν ἔτσι μικρούλι μέσ^τ τ' ἀσπρὰ σεντόνια καὶ συμμαζωμένο, κουκλάκι ἀποκοιμημένο, μιὰ κοκίλι γιὰ τὴν ὀμορφάδα του ἔνοιωσε τὸ Διαολάκι.

Κ^α ἔτσι — σὰ νάκοβε λουκούδι ἀπὸ κρεμά-

μένο κλαρὶ — τέντωσε τὰ μαῦρα του χεράκια καὶ τὸ πίνιξ...

Κ^α θίτερα πῆγε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπ^τ τὸ ντουλάπι καὶ κίττας.

Ἐνα δαμπό φῶς ζωγραφιζότανε στὶς πουρτίνες τοῦ παραθυριοῦ καὶ τὰ πουλιά γλυκοκελαΐδιζαν τὸν ἐρχομὸ τῆς αὐγούλας.

Ἡ μάννα σηκώθη κ^α ἵσα πῆγε στὸ κουκλάκι της, καὶ τὸ χαϊδεψε γιὰ νὰ ξυπνήσῃ ἔκεινο, τίποτα... Τότες σοβάρεψε κ^α ἡ φωνὴ της πῆρε μιὰν ἀχνάδα κρυερή.

«Σήκω, ματάκια μου, κ^α εἶναι ωρα γιὰ νὰ πάξ σκολειο!»

Ναί! αὐτὸ ἤτανε.

Τὸ παιδάκι πεθαμένο — κ^α ἡ μάννα τὸ καλοῦσε.

Κ^α θίτερα ἡ σιωπή, καὶ ξάφνου τὰ ξεφωνητά— γοερὰ καὶ μέσ^τ ἀπ^τ τὸ λαμπό, σὰν ἀπὸ λαβωμένο θεριό — κι^ν δ ἐρχομός τῶν γειτόνων, τὰ μαλλιά τὰ ξεμάλλιωτα κ^α ἡ συφορά, κ^α ἡ μάννα — ό! ἡ μάννα!

Τὸ Διαολάκι συμμαζώχτηκε καὶ τὰ ματάκια του ἀνοίξανε σὸ διαθειές σπηλιές.

Κ^α ηρθανε οἱ παππάδες, καὶ σὲ μιὰν ἀσπρο τόση-δά κασίτσα, δύλο, τὸ κοριμάκι χώρεσε, κ^α ἡ κασίτσα περίσσεψε, κ^α ἀνάψανε κεριά γύρα-γύρα — σὰ νάτονε γιορτή.

Γυναῖκες μπήκαν μὲ τὰ μαῦρα καὶ τὸ περιτριγυρίσανε τὰ ματάκια τοῦ κλείσανε καὶ τὰ χεράκια του σταυρόδσανε καὶ μὲ καλὰ δοιγάκια τὸ ντύσανε — ποὺ ἤτανε φυλαμένα στὸ ντουλάπι μέσα γιὰ τὶς μέρες τὶς καλές.

Κ^α θίτερα ηρθανε οἱ παππάδες, καὶ τὸ πήρανε τέσσερις ἀνθρώποι, σὰν ἔνα πραματάκι — καὶ φύγανε.

Κ^α η μάννα — πεσμένη χάμιου σὰν ἔνας σωρὸς — τινάχθη καὶ χιούμηξε στὸ παράθυρο κ^α ἔμπτηξε κάθι τι φωνὲς δύον ποτὲς δὲν εἶχανε ματακούστη τὸ γαλανὸν δέρα, κ^α δύοιος τὶς ἄκουσε ποτέ του πλιὰ δὲ μπόριε νὰ χαμογελάσῃ...

Καὶ φύγαν δύλοι — κ^α ἡ μάνν^η ἀπὸ πίσω — καὶ τίποτα δὲν ἔμεινε στὴν κάμαρη, οὔτε τίποτα πλιὰ ματαφάνηκε.

Κρυμμένο πίσω ἀπ^τ τὸ ντουλάπι τὸ Διαολάκι δροικούσε δύλη τὴν ἡμέρα ζμειν^η ἔκει, ὃς που έπεσε τὸ σκοτάδι.

Καὶ σὰν ζέπεσε τὸ σκοτάδι, κάτι ζέσπασε μέσα του, καὶ μιὰ πικράδα χύθη στὴν ψυχούλα του, καὶ κατεβήκανε ἀπ^τ τὰ μάτια του — ώ! θάμα! — δύο λαμπερὰ μάργαριτάρια.

Κ^α ζέτσιοισε μιονιμᾶς νὰ πέρτουνε τὰ δυό του περατάκια, καὶ σὰν κάποια πούπουλα δύον φυτώνανε, ἀσπρα κ^α ἀλαφρούα, ἀπὸ πίσω του — ποὺ ὥστε πάγιαναν καὶ μάκραιναν.

Κ^α ζέτσι τὸ Διαολάκι ζγίνηκε Ἀγγελάκι.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ Λ. ΜΑΒΙΛΑΗ

ΥΠΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Η ΛΕΚΤΡΑ

Απόσπασμα της τετάρτης πράξεως, τοῦ γερμανού δραματικοῦ "Οφμανσταλ". Επαίχθη εἰς τὸ «Άττικὸν» κατά τὴν τιμητικὴν τῆς Δδος Μαρίκας Κοτοπούλη τὴν Κυριακὴν 2 Οκτωβρίου.

"Ο Θρέστης φθάνει ἀγνώστινος ἀπὸ τὴν Ἡλέκτραν.

ΟΡΕΣΤΗΣ — Ἔγὼ καὶ ἔνας ἄλλος ἀκόμα ποὺ εἶναι μαζὶ μου, ἔχουμε κάτι νὰ ποῦμε τῆς βασιλισσας.

ΗΛΕΚΤΡΑ [σωπαίνει]

ΟΡΕΣΤΗΣ — Εἴμαστε σταλμένοι σ' αὐτή, γιατὶ μποροῦμε νὰ μαρτυρήσουμε πῶς διγός της δ' Θρέστης πέθανε μπροστά στὰ μάτια μας. Σκοτώθηκε ἀπὸ τὰ ἴδια τάλογά του. Τὸν εἶχα συνομήλικο καὶ σύντροφό μου μέρα νύχτα. Ο ὄλος, ποὺ εἶναι μαζὶ μου, ἔνας γέροντας, εἶταν διφλακάς μας.

ΗΛΕΚΤΡΑ — Επρεπε νὰ σὲ δῶ πιόλας! Επρεπε νὰ μπεις ἐδῶ στὴ θλιβερή μου τρύπα, διηνυτὴ τῆς δυστυχίας! Δὲν μποροῦσες νὰ σαλπίσεις τὸ μήνυμά σου ἐκεῖ ποὺ χαίρονται! Εσύ ζεις, καὶ κείνος ποὺ εἶταν καλήτερός σου καὶ χίλιες φορὲς εὐγενικότερός σου καὶ οὐδὲνες χλιλιες φορὲς περισσότερο νὰ ζει, ἐκείνος, ἐκείνος εἶναι νεκρός! Τὰ δικά σου μάτια μὲ κοιτάζοντας καὶ κεινοῦ εἶναι πηγμένα. Τὸ στόμα σου ἀνοιγοκλείνει καὶ κεινοῦ εἶναι γεμισμένο χῶμα. Νὰ μποροῦσα νὰ γεμίσω τὸ δικό σου μὲ κατάρες! Φύγε νὰ μῇ σὲ βλέπω!

ΟΡΕΣΤΗΣ — Λοιπὸν τί θέλεις; Εδῶ τὸ ἀκούσαν μὲ χαρά. "Αφῆσε τὸ νεκρό μὲ τοὺς νεκρούς, ἀφήσε τὸν Θρέστη. Ο Θρέστης τώρα πέθανε, καὶ δλα. Επρεπε νὰ γίνουν διώς γίνονται. Χάρηκε στὴ ζωὴ του παραπολύ, καὶ ψηλά οἱ θεοὶ δὲν υποφέρουν μιὰν θλαρή φωνὴ χαρᾶς, ἔνα πολὺ γερὸ φτερούγισμα ποὺ τὸ βράδυ τοὺς πειρᾶται. Αρπάζουνε γοργά ἔνα βέλος καὶ καρφώνουν τὸ θυητὸ στῆς μαύρης μοίρας του τὸ σκοτεινὸ τὸ δέντρο, ποὺ ἀπὸ καρδοῦ εἶχε μεγαλώσει καποὺ σιωπηλό. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε καὶ κείνος νὰ πεθάνει.

ΗΛΕΚΤΡΑ — Πῶς μιλεῖ αὐτὸς δι νέος γιὰ τὸ θάνατο! Σὰ νὰ τὸν ἔχει δοκιμάσει καὶ ξαναζητεῖ στὴ ζωὴ! Εγὼ δμως! ἔγὼ δμως! νὰ κοίτουμαι δῶ καὶ νὰ γνωρίζω πῶς δι ἀδερφός μου δὲν ξανάρχεται, πῶς ἐκείνοι ἐκεῖ μέσα ζούνε καὶ χαίρονται, πῶς η γενιὰ αὐτὴ ζεῖ μὲ τὴ σπηλιά της καὶ τρώγει καὶ πίνει καὶ κοιμᾶται καὶ πληθαίνει, ἐνῷ δι ἀδερφός μου λιώνει στὰ φαραγγιά τῆς φρίκης καὶ δὲν τολμᾷ νὰ πλησιάσει τὸν πατέρα. Καὶ γὰ δέδω ἀπάνω μόνη! Ζῶ πιὸ ἔρημη καὶ πιὸ φρικτὴ ἀπὸ τὸ ζῶ στὸ δάσος.

ΟΡΕΣΤΗΣ — Λοιπὸν ποιὰ εἶσαι;

ΗΛΕΚΤΡΑ — Τί σὲ μέλει ποιὰ εἶμαι. Ρώτησα ἐγὼ ποιὸς εἶσαι;

ΟΡΕΣΤΗΣ — Δὲν μπορῶ νὰ στοχαστῶ παρὰ πῶς εἶσαι ἀπὸ τὸ ἴδιο αἷμα μὲ κείνους ποὺ πεθάνανε, μὲ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Θρέστη.

ΗΛΕΚΤΡΑ — Απὸ τὸ ἴδιο αἷμα; Εἶμαι τὸ αἷμα αὐτό! Εἶμαι τὸ ἀδιάντροπα χυμένο αἷμα τοῦ βασιλιά Ἀγαμέμνονα! Λέγομαι Ἡλέκτρα!

ΟΡΕΣΤΗΣ — "Οχι!"

ΗΛΕΚΤΡΑ — Τὸ ἀρνεῖται. Φυσᾶ πάνω μου καὶ παίρνει τὸνομά μου. Γιατὶ δὲν ἔχω πατέρα καὶ ἀδερφὸ εἶμαι τὸ περιγέλιο τῶν παιδιῶν! "Οσοι περνοῦν ἐδῶθε μὲ κλωτσόδηνε μὲ τὸ πόδι, δὲ μου ἀφίνονται οὐτε τὸνομά μου!"

ΟΡΕΣΤΗΣ — Η Ἡλέκτρα πρέπει νὰ εἶναι μικρότερή σου δέκα χρόνους. Η Ἡλέκτρα εἶναι ψηλή, τὸ βλέμμα της θλιβέμενο μὰ ήμερο, ἐνῷ τὸ βλέμμα τὸ δικό σου εἶναι γεμάτο αἷμα καὶ μίσος. Η Ἡλέκτρα κάθεται μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ περνᾷ τὶς μέρες της φυλάγοντας έναν τάφο. Δυοι τρεῖς γυναῖκες ἔχει μαζὶ της, ποὺ τὴν ὑπηρετοῦντες βοηθές, ζῶα φοβισμένα γυροῦν διόγυρα στὴν κατοικία της καὶ δταν περπατεῖ στηριμχούνται στὸ φόρεμά της.

ΗΛΕΚΤΡΑ [κινητὰ τὸ ἔνα χέρι μὲ τὸ ἄλλο] — Αλήθεια! Αλήθεια! Μέλει μου ἀκόμη κάτι ωραίο γιὰ τὴν Ἡλέκτρα. Θὰ τῆς τὰ πῶ μὲ φωνὴ πνιγμῆς σὰν τὴν ἴδω.

ΟΡΕΣΤΗΣ — Όστε εἶσαι σύ; Είσαι σὺ ἀλήθεια; έσιν; [γονγά] Είσι λοιπού σὲ ἀφήσαν νὰ φορήσεις ή — σ' ἔχουνε δαρμένη;

ΗΛΕΚΤΡΑ — Ποιὸς εἶσαι σὺ ποὺ ωρτάς τόσα πολλά;

ΟΡΕΣΤΗΣ — Λέγε μού το, λέγε μού το, πές το!

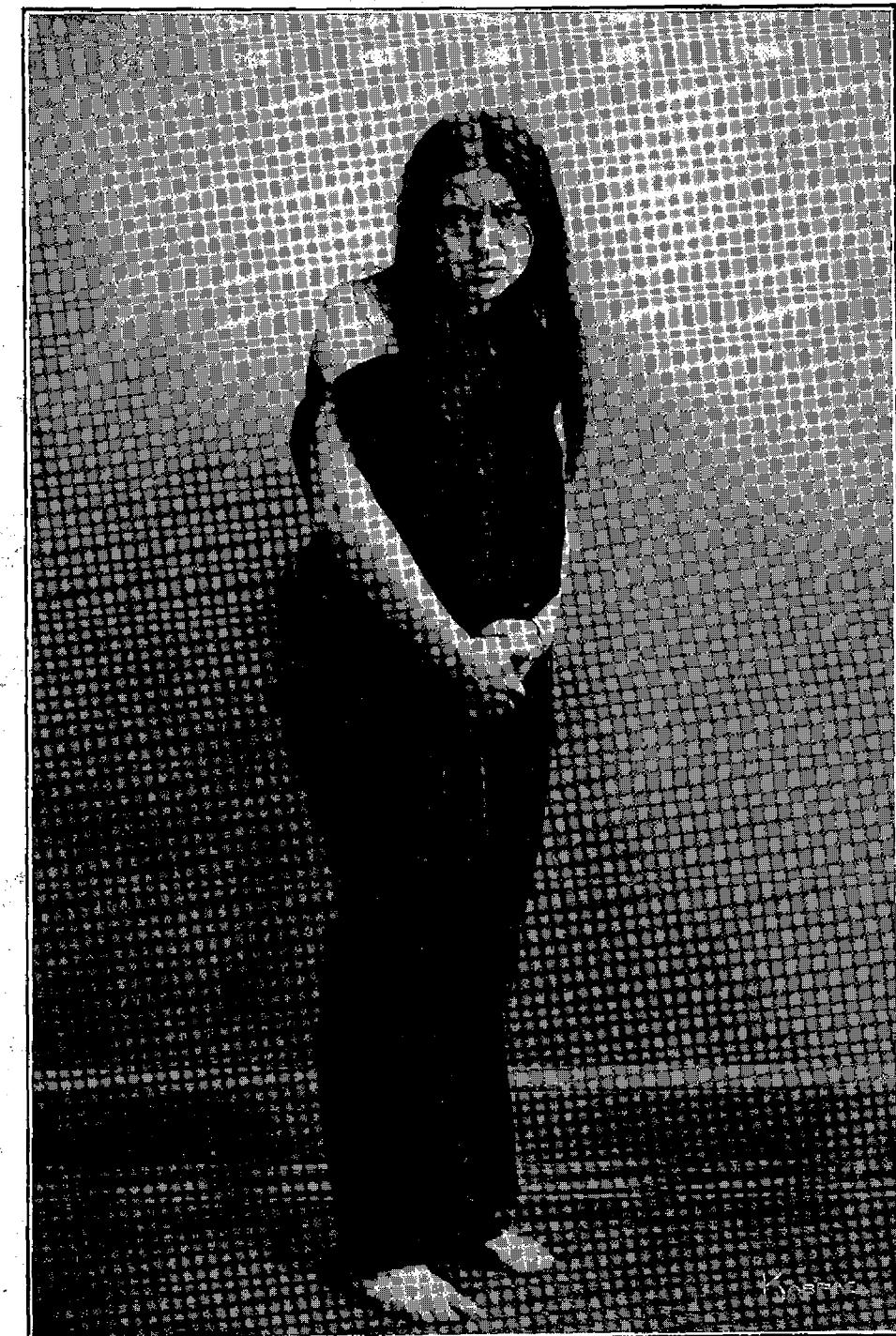
ΗΛΕΚΤΡΑ — Καὶ τὰ δυσ! καὶ τὰ δυσ! καὶ τὰ δυσ! Βασιλίσσες δὲν θρέφονται σὰν τὶς ταγίζουν μὲ ἀποδιαλεγούδια λαχάνικῶν, λέρειες δὲν εἶναι πλασμένες νὰ τὶς κάνουν νὰ πηδοῦν μὲ τὸ βούρδουλα καὶ νὰ φρούντε τόσο κοντὰ κουρέλια ἀντὶ κυματιστὰ φρέματα. "Αφῆσε τὸ φόρεμά μου, μὴν τὸ φάγκεις μὲ τὸ μάτι σου.

ΟΡΕΣΤΗΣ — Η Ἡλέκτρα. Τί κάμανε τὶς νύχτες σου! βασανίζοντάς σε σὲ κάμανε νὰ μένεις ἀντηνη. Τὰ μάτια σου εἶναι φοβερά.

ΗΛΕΚΤΡΑ [δογισμένη] — Πήγαινε μέσα, ἐκεῖ ἐνῷ μιὰν ἀδερφή, ποὺ φυλάγει τὸν έσωτό της γιὰ χαρωπὲς γιορτές!

ΟΡΕΣΤΗΣ — Η Ἡλέκτρα, ὀκνούσε με!

ΗΛΕΚΤΡΑ — Δὲ θέλω νὰ μάθω ποιὸς εἶσαι, μὴν ἔρχεσαι κοντύτερά μου. Δὲ θέλω νὰ δῶ

ΜΑΡΙΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ, ΗΛΕΚΤΡΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΥΠΑΛΔΟΥ*

Τινῶν τεχνοκριτῶν μας οἱ ἑρμέναι ἡμεδα
ήμεις οἱ Ἐπτανήσιοι. Άρκει νὰ εἴπῃ τις δὲι
οἱ ποιηταί μας ἀγνοοῦσι καὶ πῶς γίνονται αἱ
διμοιοκαταληξίαι! Ο σοφὸς Ραγκαβῆς παρατη-
ρεῖ δὲι οὗτοι οἱ Ἐπτανήσιοι ἀμαρτάνουν· εἰς
τὴν διμοιοκαταληξίαν τῶν δξεντόνων καὶ τελειώ-
νουν μὲ ἔνα φωνῆν, καὶ νομίζουν διὰ συνήχη-
σιν δὲι ἀρκεῖ δ τοισιδύς τοῦ τελευταίου φωνῆν-
τος, ὡς τρομερὴ καὶ γῆ, ὡς ἔκαμεν δ Σολωμός·
ἔνψ ἡ ἀληθῆς συνήχησις δὲν γίνεται ἀν δὲν
εἶναι ἀπαραλλακτος ὄλοντήρος ἡ τελευταία συλ-
λαβὴ τῶν δύο δξεντόνων, ὡς ψηλὰ καὶ τρέλλα—
γῆ καὶ σηγῆ. Ἐνόμιζον κατ' ἀρχὰς δὲι δ κ.
Ραγκαβῆς, δστις ἔκαμε τόσας ὁραίας ἀνακάλυ-
ψεις ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐπίσης θὰ ἔκαμε καὶ μίαν
ἀνακάλυψψ διμοιοκαταληξίας εἰς τὸν Πίνδαρον,
εἰς τὸν Ἀνακρέοντα, τῶν δποίων ἡμεῖς οἱ
Ἐπτανήσιοι, τέκνα των, τόσον ἐκφυλισμένοι,
ἡμεδα, καὶ δὲι ἔμαθε παρὸ ἔκεινοις τοῖς ἀρχαίοις
τὸν ἀληθῆ τρόπον τοῦ διμοιοκαταληκτεῖν. Ἀλλά,
δυστυχῶς διὰ τὸν κ. Ραγκαβῆν καὶ εὐτυχῶς διὰ
τὴν ἀρχαίαν ποίησιν αὐτῇ ἡ ἀλυσος τῇ ἡτο
ἄγνωστος. Η διμοιοκαταληξία, ποὺ δ ποιη-
τικὸς λαός μας δὲν μετεχειοίσθη σχεδὸν ποτέ,
καὶ πού, δυστυχῶς, ἐγενικεύθη εἰς τὴν ποίησιν
τῆς τέχνης, εἶναι ἐπιβολὴ νεωτέρα καὶ εἶναι
ἀνωφελές τὸ συζητεῖν, ὅν εἰσήχθη ἀπὸ τοὺς
Ἀραβίας, ἡ ἀν δημητρεῖν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ
Σολομῶντος, οὔτινος τὸ Ἀσμα Ἀσμάτων ἐγράφη
μὲ διμοιοκαταληκτοὺς στίχους. Ποὺ δρά γε δ κ.
Ραγκαβῆς ἐστήριξε τὴν διδασκαλίαν του τῆς
δξεντόνου διμοιοκαταληξίας; Αἱ νεολατινικαὶ γλῶσ-
σαι, αἱ πλέον διμοιάσουσαι μὲ τὴν ἰδικήν μας,
ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διμοιοκαταληξίας, ἐπρα-
ξαν ὡς δ ἀμαθῆς Σολωμός. Τὸ ἰδιον ἔκαμαν
ὅλοι οἱ Ἰταλοὶ ποιηταί, ἀν καὶ ἡ γλῶσσα των
εἶναι τόσον πλουσία εἰς διμοιοκαταληξίαν. Ἀλλ
δ κ. Ραγκαβῆς ἐψάρευσε τοιαύτην διδασκαλίαν,
εἰς ἔκεινην τὴν γλῶσσαν, τῆς δποίας ἡ προσφ-
δία περισσότερον ἀπόμακρινεται ἀπὸ τὴν ἰδικήν
μας, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν γαλλικήν. Δὲι ἐσκέφθη δ
σοφὸς ἀνήρ, δτι εἰς τὴν γαλλικήν ποίησιν, ἡ αὐ-
στηρὰ συνήχησις, περὶ τῆς δποίας πρόκειται, εἰς
τὰς δξεντόνους διμοιοκαταληξίας καὶ δται λήγω-
σιν μὲ φωνῆν, ἀπατεῖται ἀπὸ αὐτὸν τὸν τρό-
πον, ποὺ προφέρονται αἱ λέξεις ἔκεινης τῆς
γλῶσσης, καὶ ποὺ εἶναι δλαι καὶ σταθερὰ τονι-
σμέναι εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβήν, δηλαδὴ
ὅλαι δξέντονοι. Διὰ τοῦτο ἀν αἱ δξέντονοι διμοιο-

μόνον δτε ἡσθανόμητν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ
στιχουργεῖν, ἐπωφελούμενος ἀπὸ τὸν βραχὺν
καιρόν, δποὺ ἡ δημοσία ὑπηρεσία μὲ ἀφινεν
ἐλεύθερον, καὶ πολλάκις ἔκλεπτον ὥρας τινὰς τοῦ
ὑπνου μου, διὰ νὰ τὰς ἀφιερώσω εἰς τὴν ἀγα-
πητήν μου Μοῦσαν. Μετὰ τῆς ἴδιας ελλικρινείας,
ἔπειτα, προσθέτω δτι πιστεύω, τινὰς τοῦλάχι-
στον τῶν ποιήσεών μου, συμφώνους μὲ τὸν
χαρακτήρα καὶ μὲ τὴν ἐνδόμυχον φύσιν τοῦ
ἔλληνικοῦ λαοῦ διότι, τόσον εἰς τὰς Ιονίους
Νήσους, δσον εἰς τὰς Πάτρας καὶ εἰς τὰς Ἀθῆ-
νας, ἥκουσα, ἔγω δ ἴδιος νὰ τραγουδοῦν τοὺς
στίχους μου εἰς τοὺς δρόμους. Καὶ ἔλαβον τὴν
εὐκαιρίαν νὰ ἴδω χειρογράφους συλλογάς δημο-
τικῶν ποιήσεων, ποὺ συγκότερα τραγουδοῦνται
εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ἄλλα τῆς Ἀνα-
τολῆς μέρη, κατοικούμενα ἀπὸ Ἑλληνας καὶ
εἰς τὰς ἐν λόγῳ συλλογάς, ἥσαν καὶ ἔργα μου
οἰα: «Ἡ Φυγή», «Ἡ Καταδίκη τοῦ Κλέφτη»
καὶ μέρος τοῦ «τὸ Παιδάκι καὶ δ Χάρος», ποὺ οἱ
συλλέκται, καλῇ τῇ πίστει, ἐνδιμιζάν δημοτικὰ
τραγούδια, καὶ δχι τῆς τέχνης. Αὕτη ἡ ὄλως ἀκον-
σία συγκατανεύσις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, μον ἐπρο-
ξένησε τὴν ζωηροτέραν εὐχαριστησιν, διότι δὲν
νπάρχει λαὸς εἰς τὸν πόδιον, δ ὅποιος νὰ τρα-
γουδῇ στίχους, ποὺ δὲν τοὺς αἰσθάνεται καὶ δὲν
εὐχαριστοῦν τὴν καρδιάν του. Δὲι εἶναι, λοιπόν,
πολὺν ἀριθμὸς ἡ διαβεβαίωσις τοῦ κ. Ραγκαβῆ,
δτι αἱ ποιήσεις μου, δς αὐτὸς εἶπεν, εἶναι γραμ-
μέναι μὲ διόλεκτον διμιουργέν μόνον ἐν Ζα-
κύνθῳ — μὲ θεωρεῖ Ζακύνθιον — καὶ εἶναι ἀκα-
τάληπτος εἰς τὴν λουτὴν Ἑλλάδα.

Παύω νὰ διμιῶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου λέγων
πρὸς ὑμᾶς, δτι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, πολλά-
κις ενδονῶδες ἔγραψαν περὶ τῶν ποιήσεών μου,
πολὺν περισσότερον τῆς δξίας των. Καὶ σήμερον
εἰς τὴν «Nouvelle Revue» τῶν Παρισίων, ἐδιά-
βασα πραγματείαν περὶ τῶν συγχρόνων ποιητῶν
μας, μεταξὺ τῶν δποίων γίνεται εὐμενής μνεία
καὶ ἐμοῦ. Καὶ ἔκεινο, ποὺ περισσότερον μὲ
εὐχαριστησειν εἶναι δτι ἐπαινοῦνται καὶ οἱ στίχοι
τοῦ Μαρκορᾶ.

Τινὲς τῶν ποιήσεών μου μετεφράσθησαν ἵτα-
λιστὶ ἀπὸ τὴν διαποτετῆ ποιητοιαν Ἐρμινίαν
Φουσινάτου, τῶρα ἀποθαμένην, καὶ ἐδημοσιεύ-
θησαν εἰς τὴν συλλογὴν τῶν στίχων αὐτῆς ἀπὸ
τὸν Le Monnier καὶ ἄλλους.

Μοῦ κάμνετε μνείαν περὶ τῆς μεταφράσεως
ἐν πεζογραφίᾳ, ἐνδὲ ἀσματος τοῦ Ὀσσιαν, γε-
νομένης ἀπὸ τὸν κ. Κεφαλληνόν. Καὶ τοῦτο
μ ἐνδυμάζει μ ἐντροπήν μου, δτι δ ἀξιος ἐκε-
νός νέος, ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ τὴν
στέλη, καὶ ἔγω, ἐνεκα τῆς ὑγείας μου, δὲν ἡδυ-
νήθην νὰ τοῦ γράψω δύο γραμμάτας διὰ νὰ τὸν

εὐχαριστήσω. Ως βλέπω ἀπὸ μίαν ἀφιέρωσίν
σας, δ κ. Κεφαλληνός είναι φίλος σας δθεν
τοιλῶ νὰ παρακαλέσω, ἐν δνόματι μου, νὰ τοῦ
ζητήσετε συγγνώμην καὶ νὰ τοῦ προσφέρετε τὰς
ζωηροτέρας μου εὐχαριστίας. Η μετάφρασις,
ἐπὶ τῆς δποίας σεῖς ζητεῖτε τὴν γνώμην μου,
εἶναι, καὶ ἔμε, ὀραιοτάτη. Καὶ οὐδὲν περισσό-
τερον ἐπιθυμῶ πάρα νὰ ἴδω καὶ ἄλλας πεζογρα-
φίας εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, γραμμένας μὲ
τόσην ἀκρίβειαν καὶ γλαφυρότητα. Είναι τῶρα
πολὺ σημαντικὸν δημοσίευσις εἰς τὴν δημοτι-
κὴν πεζογραφήματων μᾶλλον παρὰ ποιημάτων
καθότι φαίνεται ἐπὶ τέλους δτι οἱ λόγιοι μας
παραδέχονται δτι δημοτικὴν γλῶσσαν, γραμμένας μὲ
τόσην ἀκρίβειαν καὶ γλαφυρότητα. Είναι τῶρα
πολὺ σημαντικὸν δημοσίευσις εἰς τὴν δημοτι-
κὴν πεζογραφήματων μᾶλλον παρὰ ποιημάτων
καθότι φαίνεται ἐπὶ τέλους δτι οἱ λόγιοι μας
παραδέχονται δτι δημοτικὴν γλῶσσαν, γραμμένας μὲ
τόσην ἀκρίβειαν καὶ γλαφυρότητα.

Ωμίλησα πολλάκις περὶ ὑμῶν μὲ τὸν καθη-
γητὴν Δὲ Γουβερνάτην, δ δποίος, δς ἡδη σας
ἔκαμα γνωστὸν διὰ τοῦ κ. Μινώτου, ἔλαβε τὴν
ἐπιστολὴν σας. Οὐδὲς ὑπερεπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ
δημοσιευμένην εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν τὸ
ἔργον σας, τὸ δποίον, εἶμαι βέβαιος, δθ φέρη
τιμὴν εἰς σας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ σεῖς
εἰσθε ἀκόμη περισσότερον δξεπαινοῦς, διότι, διὰ
νὰ γίνῃ περισσότερον γνωστὴ εἰς τὸ εξωτερικὸν
ἡ νεωτέρα φιλολογία μας, ἀνελάβατε τὴν δύσ-
κολον ἐπιχείρησιν τοῦ νὰ μεταχειρισθῆτε ξένην
γλῶσσαν, δποία εἶναι δ Ἰταλική. Τοῦτο οὐδεὶς
ἡδύνατο νὰ κάμῃ καλίτερα ἀπὸ σας, συμπολί-
την τοῦ Μουστοξύδου καὶ τοῦ Πιέρη, καὶ ποὺ
εδιαλέξατε δς διαμονήν σας τὴν μητρικὴν γῆν
τοῦ Φωκαϊδου, δ δποία τιμᾶται ἐπίσης ἀπὸ τὴν
παρουσίαν ἐνδὲς ἐνδόξου Ἱταλοῦ, τὸ καθηγητοῦ
Μαρτζώκη¹ πρὸς τὸν δποίον δχι μόνον οἱ Ζα-
κύνθιοι ἀλλα καὶ ἄλλοι Ιόνιοι πολλὰ δφείλουν.
Νὰ τὸν χαιρετήσητε ξέ δνόματός μου σας παρα-
καλῶ, μὲ διόλεκτον διμιουργέν μόνον ἐν Ζα-
κύνθῳ — μὲ θεωρεῖ Ζακύνθιον — καὶ εἶναι ἀκα-
τάληπτος εἰς τὴν λουτὴν Ἑλλάδα.

Κατανοῶ δτι πολὺ ἐφιλάρησα καὶ δτι πολὺ
κατεχόσθιμην τῆς ὑπομονῆς σας, μὲ τὴν πολὺ
ἐκτεταμένην ἐπιστολὴν μου, εἰς τὴν δποίαν ἐν
βίᾳ καὶ ελλικρινείᾳ ἔγραψα τινὰς παρατηρήσεις
περὶ τῆς γλῶσσης ξε τῆς λογοτεχνίας μας.

Προσθέτω τῶρα μίαν γραμμήν ιδιοχείρως
διὰ νὰ σας εἶπω δτι, ἐπειδὴ μοῦ δτο παραπολὺ
ἐπιπλον τὸν δημοτικὸν πόλιον, εἰς τὴν δημοτι-
κὴν πεζογραφήσην μου, εἰς τὴν δημοτικὴν
γλῶσσην προσφιλοῦς, τοῦ περισσότερον τοῦ Λουδοβίκου Ρώμα.

¹ Ήτο δ πατήρ τῶν ἀγαπητῶν μου φίλων ποιητῶν
Στεφάνου καὶ Ἄνδρεα.

² Εξη τότε καὶ δ Μέμνων.

Μή δυνάμενος γὰ σᾶς προσφέρω τὸν τόμον τῶν ποιησεων, ποὺ ἐδημοσίευσα εἰς τὴν Ζάκυνθον, σᾶς στέλλω, ὅσως τὴν σήμερον τὸν στίχους ποὺ ἐδημοσίευσα ἀκολούθως. Καὶ τούτων σᾶς στέλλω τρία ἀντίτυπα. Τὰ δύο τῶν ὅποιων παρακαλῶ νὰ στείλετε εἰς τὸν καθόντος Μερτζώκη καὶ Τσακασιάνον¹.

Ἐλευθέρως νὰ μὲ διατάξετε εἰς δὲ τι δῆποτε νομίζετε διτὶ δύναμαι νὰ σᾶς εἴμαι ὀφέλιμος καὶ νὰ μὲ θεωρήτε εὐλιγινῶς ἀφιστιωμένον σας.

*Ἐν Φλωρεντίᾳ 14/26 Ιουνίου 1880

I. ΤΥΠΑΛΔΟΣ

Αμέσως τὸν εὐχαρίστησα διὰ τὴν πολύτιμον αὐτῆν ἐπιστολήν. Κατόπιν τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ γράψῃ τὰ τῆς συνδιαλέξεως τὸν μετὰ τὸν Μαντζώνη. Παρὰ τοῦ Μινώτου ἔμαθα διτὶ ἡ ὑγεία του ἥτοι χειροτέρα καὶ μόνον ὄλγιας γραμμὰς τοῦ ἔγραφε ἀφορώσας τὴν περιουσίαν του ἐν Ζακύνθῳ. Μετὰ ἔνα μῆνα μοῦ ἔγραψεν ἀπλῶς διτὶ ἡ ὑγεία του δὲν τοῦ ἐπιτρέπει οὐδὲ νόηταγρεύση, καὶ μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος μοῦ ἔλεγεν ἔηρά διτὶ διατητικής της Μαντζώνης εὐθύνεις ἀρμονικὴν παραπολί την δημοτικὴν μας, διτὶ δὲ Σολωμὸς εἶναι μεγάλοφυτα, διτὶ ἡ ἐλευθερεία δὲν ενθηκε μέχρι τὸν ἡμέραν μας μεγαλύτερον ὑμητην, καὶ διτὶ οἱ λόγοι τῆς Ἐλλάδος ὀφελεῖσον νὰ καλλιεργήσουν τὴν δημοτικὴν. Αὐτὰ μοῦ ἔλεγε, προστέτων, διτὶ ἀργότερα, ἀν δὲν ὑδάνατος τὸν ἀφῆση, ὅτι μοῦ γράψῃ περιουσίας λεπτομερείας διὰ μίαν ἀλληγορικήν με τὸν Μαντζώνη.

Ακολούθως τοῦ ἔγραψα διτὶ εἰς τὴν σοφὴν ἐπιτολήν του δὲν ἔκαμψε μνείαν περὶ τὸν Κάλβουν καὶ διτὶ κατά νοῦν είχα νὰ κάμω μίαν ἔκδοσιν διῶν τὸν φόδον του, διότι εἶναι κρῆμα διτὶ ἐλησμονήθησαν. Αμέσως διὰ τοῦ Μινώτου ἔκρα διτὶ μῆτρανικὴ διτὶ «διά Κάλβος, μοχθηρὸς ὡς ἀνθρώπος καὶ ὄγγώμων, εἶναι μὲν ποιῆτης, ἀλλὰ ἡ γλώσσα του δὲν »εἶναι γλώσσα, ἀλλὰ γρεγοριανός». Σημειώνω ἔδω διτὶ οὐδὲ διτὶ Ιάκωβος Πολυλάς ἥτο τῆς ίδεος νὰ

¹ Ο Ιωάννης, ἐκδότης τότε τοῦ «Ζακύνθου Ανθώνος», ὁ γενόμενος ἐπειτα γνωστὸς διὰ τὸν «Σπουργίτα» ίδιως.

ἐκδώσω τὸν Κάλβον. «Ἔγεινεν ἐν τούτοις ἡ ἔκδοσίς μου τῷ 1881.

Ο Τυπάλδος ἐπειτα μὲ τὸν Μινώτου κάποιον ἀπήντα εἰς τὰς ἐπιστολὰς μου, αἱ ὅποιαι ἡσαν ἀραιαὶ, διὰ νὰ μὴν τὸν κουράσω, ἀφοῦ ἐμάνθανον διτὶ ἡ δεινὴ ἀσθένεια δὲν τοῦ ἐπέτρεπε τὸ γράμμαν. Ἀραιαὶ καὶ λακωνικάταταὶ αἱ ἀπαντήσεις του, ὀσάκις ἐξήτουν τὴν γνώμην του. Ίδον ἀθαί. Τοῦ Σολωμοῦ ἡ σοκολή περιστρέφετον ἐρριζώθη ἐν Κερκύρᾳ, διότι ἔνθε γόνιμον ἐδαφός ἔνεκα τῆς διανοητικῆς τοῦ τόπου ἀναπτύξεως.—Ο Δασκαλότος εἶναι ἀληθῆς σαντορικὸς καὶ ότι πολὺ καλλίτερος ἀν δὲν είχε ιδεε sisse.—Διὰ τοὺς Σούτσους ἔλεγε νὰ μὴ χαλάσω πόλλην μελάνην.—Νὰ κάμω μίαν ἔκδοσιγ τῷ «Ἀπάντων» τὸν Τερτούτη καὶ μιαν συλλογὴν τὸν δημοτικῶν τραγουδιδιῶν τῆς Ἐπτανήσου, ποὺ όταν μεγάλην φιλολογικὴν ἀξίαν διότι διότι διότι δὲν ἐπάτησε τὸ πόδι ἐδῶ.

Ιοῶ διαναγνώστης διτὶ εἴπη τι διπέγεινεν ἡ Ιστορία μου τῆς λογοτεχνίας μας. Τῷ 1881 διαφόρος Βάρτολης μοὺ ἔστειλε Τοὺς δύο πρώτους αἰώνας τῆς Ιταλικῆς λογοτεχνίας (Μιλάνον 1870-1879) καὶ τοὺς πρώτους τέσσαρας τόμους τῆς Ἰταλικῆς λογοτεχνίας, ποὺ εἶχεν ἀρχίσει ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1878. Η ἐπιστολὴ τοῦ Τυπάλδουν καὶ τὰ ἔργα ταῦτα τὸν Βάρτολη, μὲ ἔβαλαν εἰς σοβαρὰς σκέψεις τίδον διτὶ ἡ Ιστορία τῆς λογοτεχνίας μας, διὰ νὰ εἶναι σοβαρὰς πρέπει νὰ μελετηθῇ ὡς ἡ τοῦ Βάρτολη. Μελέτη ἀληθῆς ἐπὶ τῶν πρώτων πηγῶν καὶ διχὶ ἀπλῆ ἀφήγησις, μάλιστα νὰ ὀρχίσῃ ἀπὸ τὸν μεσαιώνος ὡς ἐκάμεν διαφορικής της Βάρτολης. Ήρχισα γένεται γράμματον μὲ νέας βάσεις κατὰ μίμησιν τοῦ Βάρτολη. Ο Βάρτολης μοὺ ἔγραψεν διτὶ ἐπεθύμει διέκδοτης του Σανσόνης νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν, ὀλλὰ αἱ παραπομπαὶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν καὶ τὰ ἐλληνικά κείμενα τὸν ἐμποδίζουν: διτὼς δῆποτε ἥθελε νὰ τὸν ἀποτεῖλε τὸ πρῶτον κεφάλαιον. Τὸ ἔστειλα, ἀλλὰ ἡσαν πολλὰ τὰ ἐλληνικά κείμενα εἰς τὰς παραπομπὰς καὶ αἱ παραπομπαὶ τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων διχὶ ὄλγαι. Καὶ διαφορικής της Βάρτολης βλέπων τὸ ἀδύνατον, οὐδὲ τὰ ἔδειξε τὸ ἔκδότον του.

Μή δυνάμενος νὰ εὑρω ἔκδότην Τταλόν νὰ ἀναλάβῃ ίδιως δαπάναις τῆς τύπωσιν, δὲν ἐπερχόχρησα εἰς τὴν συγγραφήν ἀλλὰ σινέλλεγον διαφορικῆς νέον ὄλικον.

Ούτως ἐναυάρησε τὸ ἔργον καὶ ἡ μόνη ὀφέλεια διτὶ διτὶ ἀλλα τὴν ἀντίτυπην τοῦ Τυπάλδουν. Η ὀφέλεια δὲν ἥτο μικρά.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΩΡΗΜΑ —

Η τον θεοσκότεινα καὶ δὲν ἔβλεπα τίποτα, μὰ οἰσθανόμουν πὼς αὐτὸς διάνθρωπος περιπατοῦσε κοντά μου. «Ἀπλώνα τὰ χέρια μου, χτυποῦσα γιὰ νὰ τὸν πιάσω καὶ ἀποφάσισα νὰ σταθῶ καὶ νὰ μὴ προχωρήσω διὰ δὲν ἤθελε νὰ μιλήσῃ, νὰ μοῦ ἔξηγήσῃ τὶ συνέβαινε. Μὰ δὲν τὸν εὑρισκα. Προσπάθησα καὶ νὰ τοῦ κάνω νεύματο μὲ τὰ μάτια, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μέστη στὰ σκοτεινά, μὰ δὲν ἔβγαινε τίποτα. Καλά λοι-

ΑΔΕΛΦΙΑ — ΥΠΟ Α. ΜΟΡΦΩ

* Η ὀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου.

κάτι μ' έσπρωχνε δύο έμπροδς έμπροδς. "Επειτα είναι τόσο ώραιος δ καιρός, έσυλλογίσθηκα; μπορεῖς μιά ή καὶ δυὸς νύχτες νὰ περπατής έτοι, έχεις δὲ καιρό! Τώλεγα αὐτό, μὰ ήμουν κουρασμένος καὶ καταβρεγμένος ἀπὸ τὴν δρόσο." Αναφαὶ ἄλλο τοιγάροι αὐτὸς δ ἀνθρωπος ήταν πάντα κοντά μου, αἰσθανόμουν ποὺ μὲ φυσοῦσε. Κ'έγω περπατοῦσα, περπατοῦσα, πήγαινα ἀπὸ δῶ, πήγαινα ἀπὸ κεῖ, μὰ ποτὲ δὲν γύριζα πρὸς τὴν πόλιν. Τὰ πόδια μου ἀρχισαν νὰ μὲ πονοῦν· δῶ τὰ γόνατα ήμουν μούσκεμα ἀπὸ τὴν δρόσο καὶ τὸ πρόσωπό μου πονοῦσε γιατὶ τὰ βρεμένα κλαδιὰ δύο μὲ χτυποῦσαν. Είπα: Μπορεῖ ίσως νὰ φαίνεται παράξενο ποὺ τέτοια ὥρα τὴν νύχτα πηγαίνω περίπατο· μὰ ἀπὸ μικρὸ παδί τὴν ἔχω αὐτὴν τὴν συνήθεια νὰ πηγαίνω περίπατο στὰ πόδια μεγάλα δάση ποὺ μπορῶ νάθω. Κ'έσφιγγα τὰ δόντια μου καὶ προχωροῦσα. Τότε χτύπησε τὸ φολόδι τῆς ἐκκλησίας κάτω στὴν πόλι δώδεκα· ἔνα, δύο, τρία, τέσσερα δῶς τὰ δώδεκα μετροῦσα τοὺς χτύπους. Αὐτὸς δ γνώριμός μου ήρχος μὲ ζωτάνεψε πολύ, δὲν καὶ πάλι θύμωνα ποὺ δὲν εἶχαμε ἀπομακρυνθῆ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν πόλι, μετὰ τόσες δρες ποὺ περπατοῦσαμε. Λοιπὸν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴ ποὺ τὸ φολόδι χτυποῦσε δώδεκα, νάτος πάλι δ ἀνθρωπάκος μπροστά μου γελαστός γελαστός. Δὲν θὰ τὸν ξέχασω δῆλη μου τὴν ζωή, τόσο καθαρὰ τὸν εἴδα μπροστά μου τούλειπαν δύο δόντια μπροστινὰ κ'είχε τὰ χέρια τούς σταυρωμένα στὴν ράχη....

— Μὰ κάθες μπορέσετε νὰ τὸν δῆτε στὰ σκοτεινά;

— Εφυγε μόνος του, έφυγε μ'ένα περιεργό φῶς ποὺ λέεις καὶ ήτον πίσω ἀπὸ τὴν ράχη του καὶ ἀκτινοβολοῦσε καὶ τὸν ἔκανε δύον διαφανῆ· ἀκόμα καὶ τὰ ροῦχα του ἐφεγγαν σὰν τὴν ήμέρα τὸ πανταλόνι του ήτον ξεσκισμένο καὶ πολὺ κοντό. "Ολα αὐτὰ τὰ εἴδα μιὰ στιγμή. Σάστισα, χωρὶς νὰ θέλω ἔκλεισα τὰ μάτια μου κ'έκανα ένα βῆμα· πρὸς τὰ πίσω. "Οταν πάλι ἀνοίξα τὰ μάτια μου, είχε φύγει....

— Α....

— Σταθῆτε ἀκόμα! Είχα φθάσει σ'έκεινον τὸν περιεργό πύργο, ποὺ... Λοιπὸν πάρα κάτω: Είχα φθάσει σ'έναν τύργο, πλησίαζα, πλησίαζα καὶ δύο τὸν ἔβλεπα πιὸ καθαρό, έναν μαύρο, ὅπταγωνο πύργο, ἔντελδος ἀπλό, σὰν τὸν πύργο τῶν ἀνέμων στὰς Ἀθήνας, ἀντὶ τούχης ποτὲ νὰ δῆτε καμιὰ ζωγραφιά του. Δὲν είχα ἀκούσει ποτὲ νὰ ὑπάρχῃ πύργος σ' αὐτό τὸ δέσος, μὰ τότε τὸν ἔβλεπα τὸν πύργο. Στέκομαι καὶ πάλι ἀκούω ένα: ξέλα! καὶ μπαίνω μέσα. Τὴν πόρτα τὴν ἀφησα ἀνοιχτὴ πίσω μου καὶ αἰσθανόμουν πιὸ ήσυχος έτσι.

Μέσου παρουσιάζεται πάλι μπροστά μου δ ἀνθρωπάκος στὸν οὖν τοῖχο ἐκρέμετο μιὰ λάμπα ἀναμμένη, κ'έτσι μποροῦσα καλά νὰ τὸν ιδῶ. "Ηρθε κατεπάνω μου σὰν νὰ ήτον δλην τὴν ὥρα μέσα στὸ σπίτι, γέλασε σιγά καὶ στάθηκε μπροστά μου καὶ μὲ κύταζε καὶ γελοῦσε. Τὸν κύταξα στὰ μάτια, καὶ ήτον σὰν νάβλεπα ἔκει μέσα χίλια ἀσχημα πράματα, ποὺ τὰ μάτια αὐτὰ είχαν δῆλο τὴν ζωή. Μούγγεψε πάλι μὲ τὸ μάτι, μὰ ἔγω δὲν τὸν ἀπήντησα, καὶ διπλωχωροῦσα δοῦ ἐκεῖνος ἡρχετο πιὸ κοντά μου. "Έξαφνα ἀκούω ἐλατρόβριμα πίσω μου, γυρνῶ καὶ βλέπω μιὰ νέα γυναικα ποὺ έμπαινε μέσα. Τὴν κυτάξω, καὶ αἰσθάνομαι χαρὰ ποὺ τὴν κυτάξω· είχε κόκκινα μαλλιά καὶ μαύρα μάτια, μὰ ήταν ἀκατάστατα ντυμένη καὶ περπατοῦσε μὲ γυμνὰ πόδια σιες πλάκες. Καὶ τὰ μπράστα τῆς ήτον γυμνά. Μᾶς κυτάξει καὶ τοὺς δύο μιὰ στιγμή, ἐπειτα μὲ χαιρετά ἔμενα χαμηλώνοντας χέρι πάνω στὸ στόμα μου καὶ τοῦ κοριτσιοῦ ἡ φωνὴ είπε:

Μὰ ἐκείνη δὲν γέλασε εἶπε:

— Βγάλε τὰ παπούτσια σου, δὲν θὰ φύγης σήμερα τὸ βράδυ ἀπὸ ἔδω· ἔγω θὰ στεγνώσω τὰ ροῦχα σου!

Κύταξα τὰ ροῦχα μου, ήταν μούσκεμα, τὰ παπούτσια μου ήταν γεμάτα νερό. "Έκανα δπως μοῦ είπε, ξέγαλα τὰ παπούτσια μου καὶ τῆς τάδωσα· μὲ τότε ἐκείνη ἐσβήσε τὴν λάμπα καὶ είπε: "Έλα! καὶ μη μιλᾶς!"

— Στάσου λίγο, καλή μου! τῆς είπα ἔγω κ'έκανα νὰ τὴν κρατήσω. "Αν δὲν είναι νὰ κοιμηθῶ ἔδω — τί μὲ κάγεις νὰ βγάλω τὰ παπούτσια μου ἀπὸ τώρα;

— Δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθης, είπε ἐκείνη.

Καὶ δὲν τρώμαθα.

Μὲ διδήγησε ἀπὸ τὴν πόρτα σὲ μιὰ σκοτεινὴ κάμαρα· ἀκούωντας θόρυβο πίσω μας σὰν κάποιος νὰ φυσοῦσε αἰσθάνθηκα ἔνα μαλακὸ χέρι πάνω στὸ στόμα μου καὶ τοῦ κοριτσιοῦ ἡ φωνὴ είπε:

— Έγὼ είμαι, πατέρα, δένοντος ἐφυγε — ἐφυγε μακριά.

Μὰ πάλι ἀκούσα τὸν παραμυθοφωμένο τρελλὸ ποὺ ἐτρέχει πίσω μας ἀσθμαίνοντας βαρειά.

"Ανεβήκαμε μιὰ σκάλα, ή κόρη βαστοῦσε τὸ χέρι μου, καὶ κανεὶς μας δὲν μιλοῦσε. Μπήκαμε σὲ μιὰ ἄλλη κάμαρα θολωτή, ποὺ ήταν σκοτεινή, μαρῷη κατάμαυρη.

— Σιγά! ψιθύρισε. Νὰ τὸ κρεβάτι μου.

Κ'έγω γύρεψα νὰ βρῶ τὸ κρεβάτι καὶ τὸ βρῆκα.

— Τώρα βγάλε καὶ τάλλα σου ροῦχα, ψιθύρισε πάλι.

Τάβγαλα καὶ τῆς τάδωσα.

— Καληνύχτα! είπε.

— Όχι, μείνε, καλή μου, γλυκειά μου! Τώρα καταλαβαίνω γιατὶ μοῦ είπες νὰ βγάλω τὰ παπούτσια μου ἔκει κάτω· ναι θὰ είμαι πολὺ ήσυχος, δ πατέρας σου δὲν μ'ἀκουσε — ξέλα!

Μὰ δὲν ήρθε.

— Καληνύχτα! είπε ἄλλη μιὰ φορὰ κ'έφυγε...

— Η Δάγνη είχε γίνει κόκκινη σὰν φλόγα, τὸ σῆθος τῆς ἀνεβοκατέβαινε βιαστικά, τὰ ρούχωντας τῆς ἐτρέμαν. Γλήγορα φώτησε:

— Εφυγε;

— Ναι, δυστυχῶς! ἀπήντησε δ Νάγκελ.

Μικρή σιγή.

— Γιατὶ λέτε δυστυχῶς;

— Χι! δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθης.

Χά, χά, χά, καὶ δὲν τρώμαθα! — Καλά. Καὶ λοιπὸν ἐπειτα; Τὶ περιεργό ποὺ είναι!

— Ναι, λοιπὸν τώρα ἄλλαζει ή νύχτα μου καὶ γίνεται σὰν ένα μαγικό παραμύθι, μιὰ ἐνθύμηση

τριανταφύλλενια. Φαντασθῆτε μιὰ φωτεινὴ φωτεινὴ νύχτα.... "Ημουν μόνος· τὸ σκοτάδι γύρω μου ήτον βαθὺ καὶ πυκνὸ σὰν βελούδο. "Ημουν κουρασμένος, τὰ πόδια μου ἐτρεμαν, ήμουν καὶ λίγο ζαλισμένος. Τὸν μασκαρά, τὸν τρελλὸ ποὺ δρεσ διλούληρες μὲ ἐτρέχει ἔδω κ'έκει στὰ βρεμένα χόρτα, ποὺ σὰν ζέφιο μὲ τραβοῦσε μόνο μὲ τὸ βλέμμα του καὶ μὲ τὸ ξέλα! ξέλα! του. "Άλλη φορὰ τοῦ παίρων τὴν λάμπα καὶ τοῦ τρελλὸ ποὺ νὰ τὸν σπάσω τὰ μούτρα του! "Ημουν φοβερὰ θυμωμένος, άναψα στὸν θυμό μου ένα τοιγάρο κ'έπεσα νὰ κοιμηθῶ. "Εμεινα λίγη ώρα ξαπλωμένος καὶ κύταξα τὴν φωτιά τοῦ τοιγάρου μου· έπειτα ἀκούω ποὺ κλείνει κάτω ή μεγάλη πόρτα — έπειτα δλα χρυσά:

Πέρασαν δέκα λεπτά. Μὴ τὸ ξεχνᾶτε: είμαι ξαπλωμένος, ἐντελῶς ξυπνός ἀπάνω στὸ κρεβάτι μου καὶ κατενῶ τὸ τοιγάρο μου. Διὰ μιᾶς περνῶ μιὰ βροή μέσ' ἀπ' τὸν θόλο, σὰν νὰ ήταν παντού τρύπες ἀνοιγμένες στὸ ταβάνι. Ακουμπῶ στὸν ἀγκώνα καὶ ἀφήνω τὸ τοιγάρο μου νὰ σύνηση, κυτάξω δεξιὰ καὶ τὸν φάγητα. Επαλώνω πάλι τὸν παραμυθοφωμένο τρελλὸ ποὺ ἐτρέχει πίσω μας ἀσθμαίνοντας βαρειά. "Ανεβήκαμε μιὰ σκάλα, ή κόρη βαστοῦσε τὸ χέρι μου, καὶ κανεὶς μας δὲν μιλοῦσε. Μπήκαμε σὲ μιὰ ἄλλη κάμαρα θολωτή, ποὺ ήταν σκοτεινή, μαρῷη, λιωτὴ ψηλά ποὺ οὐρανό, μὲ χλιδόφωνη καὶ σιγανή. Αὐτὴ ή μουσικὴ ηχεῖ ἀδιάποτα καὶ ἐρχεται πιὸ κοντά, πιὸ κοντά, καὶ στὸ τέλος κυματίζει ἀπὸ πάνω μου, ἀπάνω ἀπ' τὴν στέγη τοῦ πύργου. Ακουμπῶ πάλι στὸν ἀγκώνα. Καὶ τότε βλέπω κάτι ποὺ ἀκόμα σήμερα δταν τὸ σκέπτωμα μὲ γερμίζει καὶ μὲ μεδῆ μ'ένα παράξενο, ύπερφρυσικὸ αἰσθημά· ήδονής: "Ενας χειμαρρός δλο μικρά, μικρούτσικα, λαμπτερά πραματάκια, κατεβαίνει καὶ χύνεται πρὸς τὰ κάτω, πρὸς ἔμενα· είναι δλοσπρα· ἀγγελάκια, μυριάδες μικρὰ ἀγγελάκια, ποὺ κατεβαίνονταν ἀπὸ πάνω σὰν λοξὸς τοῖχος φωτός. Γεμίζουν τὸν θόλο, θὰ είναι ως ένα έκατομμύριο, σὰν κῦμα ἀνεβοκατεβαίνονταν ἀπ' τὸ πάτωμα ως στέγη καὶ τραγουδοῦν, τραγουδοῦν καὶ είναι δλόγυμνα καὶ κάτασπρα. Ή καρδιά μου παύει νὰ χτυπᾷ παντοῦ είναι ἀγγελοι, ἀκούω τὸ τραγούδι των, περνῶν καὶ χαϊδεύοντας τὰ βλέφαρά μου, κάθονται μέσ' στὰ μαλλιά μου, καὶ δλος δ θόλος είναι γεμάτος ἀπ' τὸ πάτωμα ποὺ χύνεται ἀπ' τὸ στόμα των.

Έγὼ είμαι ξαπλωμένος, ἀκούμπισμένος στὸν ἀγκώνα μου καὶ τεντώνω τὸ χέρι μου καὶ μερικὰ ἀγγελάκια ἐρχονται καὶ κάθονται ἀπάνω ἔτοι μεταξύ της ἐτρέμαν. Γλήγορα φώτησε: "Ναί, λοιπὸν τώρα ἄλλαζει ή νύχτα μου καὶ βλέπω στὰ μάτια, καὶ βλέπω πάνω πάνω αὐτὰ τὰ μάτια μου καὶ τὰ κυτάξω στὰ μάτια, καὶ βλέπω πάνω πάνω αὐτὰ τὰ μάτια είναι τυφλά. Τὰ ἀφήνω νὰ φύγουν τὰ ἐπτά τυ-

φλά ἄγγελακια καὶ πιάνω ἄλλα ἔπτα, καὶ εἶναι μὲν αὐτὰ τυφλά. "Ἄχ, δῆλα ήταν τυφλά — δῆλος δὲ πύργος ήτον γεμάτος τυφλά ἄγγελακια ποὺ τραγουδοῦσαν.

Δὲν κουνοῦσσα σχεδὸν δὲν εἶχα πιὰ ἀνατυνὴ δτον είδα πῶς ήτον ἔτσι καὶ γι' αὐτὰ τὰ τυφλά μάτια ἔνας πόνος πέρασε μέσος ἀπ' τὴν καρδιά μου.

Πέρασε ἔνα λεπτό. Μένω ξαπλωμένος καὶ ἀκροβόλοι καὶ ἄκούω κάπου στά μακριγά ἔνα βαρὺ χτύπημα, ήτον τόσο ἀγριό τὸ ἄκούω τόσο καθαρά, πολλή ὥρα ἀντηχοῦσε ἀκόμα ήτον πάλι τὸ φολό τῆς ἐπικλησίας τῆς πόλεως ποὺ κτυπούσε μία.

Καὶ διὰ μιᾶς ἔπαινε τὸ τραγούδι τῶν ἀγγέλων. Τοὺς είδα πῶς πάλι ἐτακοποιήθηκαν καὶ πέταξαν, ἀνέβηκαν ἀπάνω στὴν στέγη, μαζεύτηκαν γιὰ νὰ φύγουν, ἐστέκοντο ἔκει σὰν ἔνας τοίχος δῆλος φῶς καὶ δῆλοι γύρισαν νὰ μὲ κυτάξουν, ἐνῷ ἔφευγαν. Ο τελευταῖος γύρισε πάλι καὶ πάλι μὲ ξανακάταξε μὲ τὰ τυφλά του μάτια πρὶν νὰ φύγῃ.

Αὐτὸς εἶναι τὸ τελευταῖο ποὺ θυμοῦδαι — αὐτὸς ὁ ἔνας ἄγγελος ποὺ γύρισε καὶ μὲ κύταξε. "Επειτα, ἔγιναν δῆλα σκοτεινά. "Επεισα πίσω ἀπάνω στὰ μαξιλάρια καὶ ἀποκοιμήθηκα....

"Οταν ἔπινησα, ήτον μέρα. Ήμουν μόνος μέσα στὴ θολωτὴ κάμαρα. Τὰ ροῦχα μου ήτον μπροστά μου κάτω στὸ πάτωμα· τὰ ἔπιασα, ήτον ἀκόμα λίγο ὑγρά, μὰ τὰ φόρεσα. Τότε ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ ἡ νέα ποὺ εἶχα ίδη ἀποβραδὺς ξαναφάνηκε.

"Ερχεται κοντά μου καὶ ἔγώ λέγω:

— Εἴσου τόσο χλωμή, ὁραία κόρη· ποῦ ήσουν αὐτήν τὴν νύχτα;

— Ἐκεῖ ἀπάνω, λέγει καὶ δείχνει πρὸς τὸ ἀπάνω, πρὸς τὴν στέγη τοῦ πύργου.

— Δὲν κοιμήθηκες;

— "Οχι, δὲν κοιμήθηκα, ἔμεινα ἔπινη.

— Μὰ δὲν ἀκουσες· μουσικὴ αὐτήν τὴν νύχτα; οφήτησα. Ἐγώ δέκουσα μὰ ἀπερίγραπτη μουσική.

— Ναι, ἔγώ ήμουν ποὺ ἔπαιζα καὶ τραγουδοῦσα.

— Εσὺ ήσουν; πές μου παιδί μου, μὲν ήσουν ἐσύ;

— Ναι· ἔγώ ήμουν, εἰπε. "Επειτα μοῦδωσε τὸ χέρι καὶ μοῦ εἰπε: Μὰ ἔλα τώρα, θὰ σὲ ὅδηγήσω στὸν δρόμο.

Καὶ βγήκαμε ἀπ' τὸν πύργο καὶ χέρι χέρι πήγαμε στὸ δάσος. Ο ἥλιος ἔπεφτε στὰ χυνούτης μαλλιά καὶ τὰ μαῦρα τῆς μάτια ήταν ὠραιότατα. Τὴν πήρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὴν φίλησα στὸ μέτωπο τρεῖς φορές· ἔπειτα γονάτισα μπροστά της. Πήρε ἀπὸ πάνω τῆς μιὰ μαύρη

κοδέλα, τὸ χέρια τῆς ἔτρεμαν, καὶ τὴν ἔθεσε γύρω στὸ χέρι μου μὰ ἐνῷ τώδενε, ἔκλαιε καὶ ήτον συγκυνημένη. Τὴν ωρτήσα:

— Γατί κλαῖς; Φύγε καὶ ἀφησέ με ἀν σουκάνα κακό!

Μὰ ἔκεινη είπε μόνο: Τὴν βλέπεις τὴν πόλι;

— "Οχι, εἴπα ἔγώ, δὲν τὴν βλέπω. Τὴν βλέπεις ἔντι;

— Σήκω καὶ ἔλα νὰ προχωρήσωμε.

Καὶ προχωρήσαμε, τὸ ίδιο μονοπάτι, κατεβήκαμε ἔναν λόφο, ἀνεβήκαμε ἔναν λόφο· πάλι στάθηκα καὶ τὴν ἔσυρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ εἶπα:

— Πῶς σ' ἀγαπῶ ἔτσι! πῶς μὲ γεμίζεις μὲντυχία!

Καὶ ἔτρεμε μέσος στὰ χέρια μου καὶ δύμως εἶπε:

— Τώρα πρέπει νὰ γυρίσω. Τώρα τὴν βλέπεις τὴν πόλι!

— Ναι, εἴπα καὶ ἔστι τὴν βλέπεις!

— "Οχι, εἴπε.

— Πῶς δχι; ωρτήσα.

Έκανε δυὸς βήματα πίσω καὶ μὲ κύταξε μὲ μεγάλα μάτια, καὶ πρὶν νὰ φύγῃ χαμήλωσε πάλι βαθειὰ τὸ κεφάλι γιὰ νὰ μὲ χαρετήσῃ. "Οταν ἀπομακρυνθήκαμε λίγα βήματα, γύρισε ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ μὲ κύταξε.

Μὰ τότε είδα πῶς καὶ τὰ δικά της μάτια ήταν τυφλά....

"Επειτα περνοῦν δώδεκα ὥρες, μὰ δὲν μπορῶ νὰ πῶ πῶς πέρασαν· δὲν τις κατάλαβα. Δὲν ξέρω τι συνέβηκε αὐτές τις δώδεκα ὥρες.

Είναι πάλι βράδυ, ένα βράδυ σκοτεινό, γλυκικό, φθινοπωριανό. Κάθιομαι στὴν κάμαρά μου καὶ βαστῶ ἔνα βιβλίο στὸ χέρι. Κιντάζω τὰ πόδια μου· εἶναι ἀκόμα λίγο ὑγρά, κιντάζω τὸ χέρια μου, ένα κομάτι μαύρη κοδέλα εἶναι ἀκόμα δεριένη. "Ολα εἶναι ἀκριβῶς δύως ήταν.

Χτυπῶ τὸ κονδούρι μὲν ἔρωτῶ τὴν ὑπηρέτρια ἀνέλινε κανένας πύργος κάποιον κοντά, κάποιον μέσος στὸ δάσος, ἔνας μαύρος δικτάγωνος πύργος; — Η υπηρέτρια λέγει ναι, εἶναι ἔνας τέτοιος πύργος. — Καὶ κάθονται μέσα ἀνθρώποι; — Ναι, ἔνας ἀνθρώπος, μὰ εἶναι ἀρρώστος, εἶναι μεθυσμένος οἱ ἀνθρώποι τὸν λέν: τὸ στοιχεῖο καὶ ἔχει καὶ μιὰ κόρη καὶ κάθεται καὶ αὐτὴ στὸν πύργο· ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς δὲν κάθεται ἔκει. — Καλά, καληνύχια.

Καὶ πάω καὶ πέφτω στὸ κρεββάτι.

Καὶ πρώτη πρωὶ τὴν ἄλλη μέρα πηγαίνω ἔξι στὸ δάσος· παίρων τὸ ίδιο μονοπάτι καὶ βλέπω τὰ ίδια δέντρα καὶ βρίσκω καὶ τὸν πύργο. Πλησίασω τὴν πόρτα καὶ τότε βλέπω κάτι ποὺ κόπτηκε τὸ ἄλμα μου. Κατὰ γῆς ξαπλωμένη εἶναι ἡ τυφλή νέα καταξισμένη, κατασυντριμμένη, σὰν νάπτεσε ἀπὸ ψηλά, πεθαμένη. Κοίτεται ἔκει

καὶ διόλον μυστικοπαθῆ, ἡμποροῦν νὰ μᾶς ἀποκαλύψουν δὲ τὰ πᾶς καὶ ὅλα τὰ διατὸς ὁ μεταφυσικὸς ποιητής τῶν «Παραδίσεων» μὲ τὸν λόγον του. τὸν ἀπλησίαστον ἴσως δὲ τὸν ἀνίδεον, συνέδεει καὶ πάλιν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀρχαίου ἐθνικοῦ κόσμου μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ χριστιανικού κόσμου καὶ γίνεται ὁ ὑμητής καὶ δοξαστής τοῦ Γένους, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰν «Ἄνθρωπον», ποὺ πρόσκειται εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, ποὺ φύλακε μέσα του τὸν θησαυρὸν τῆς Ἰδέας, καὶ τῶν Ἀναμνήσεων, καὶ ποὺ ὁ πόνος τοῦ σπαραγγεῖ βαθειά τὰ στήθη.

"Ιδας, «Οσοι ζωντανοί». Αθήναι 1911.

Η μεγαλείτερη διμαρτία τῶν Ἑλλήνων τῆς χθὲς καὶ τῆς σήμερον, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, εἶναι ὅτι δὲν ἡ μπορεσαν νὰ δημιουργήσουν Κράτος ἀλληθνόν. Καρδος ὅμως νὰ ἔξιλεωθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆν. «Ἄλλα πᾶς; Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔχεται νὰ λύσῃ ὁ Ιδας μὲ τὸ νέον του βιβλίον: «Οσοι ξωντανοί». Ή πολιτικὴ ἔνωσις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, πρός τὴν δροίαν τρέπει νάντοβλεπούν οἱ ἄγανες ὅλων μας, ἀπαντει πρῶτον τὴν δημιουργίαν ὀληνιού Κράτους. Διὰ νὰ φθάσουμεν ὅμως εἰς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀνάγκη νάντικύσουμεν μ' ἐπίγνωσιν τὸ ἑθνικὸν ἑγγὺ μας, νὰ τὸ ίδωμεν καθαρὰ ὅποιον εἶναι τώρα, διὰ νὰ ἡμιπορέσωμεν νὰ συναισθανθῶμεν ποιον πρέπει νὰ εἶναι. Τὸν καθρέπτην, ποὺ μᾶς χρειάζεται διὰ τὸ ἀντικρυσμα αὐτὸν, δέλει νὰ μᾶς δώσῃ σ' Ιδας μὲ τὸ ἔγρον τὸ «Οσοι ξωντανοί». Καὶ διὰ τοῦτο τὸ βιβλίον του ἡμπορεῖ δικαίως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ψυχολογία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, βασισμένη εἰς τὴν ἔξετασιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ τῶν Ἑλλήνων πολιτικῶν, ποὺ ζοῦν εἰς τὰ δύο τοῦ Ἑλληνισμοῦ κέντρα, τὴν Πόλη καὶ τὴν Ἀθήνα, καὶ εἰς τῶν συγκαιριῶν γεγονότων τὴν μελέτην, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἐπιστήμης. Τὰ πορίσματα τῆς ἑθνολογίας καὶ αἱ νεώτεραι θεωρίαι διὰ τὴν ἔξεινεν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν εἶναι πολὺ γνώριμα εἰς τὸν συγχρόνον, δὲ ποιὸς μὲ τὴν δυνατήν του σκέψην δέλει νὰ μᾶς κάμη ὅσον τὸ δυνατόν αισθητότεραν τὴν ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς ἔνώσεως τῆς φυλῆς μας.

Αἱ τὴν ἔνωσιν αὐτὴν ζευκάζεται ἐνα νέον ιδανικόν, ὀφεοῦ ἀπὸ δοσα ἐναντούμισαν ἔως τῷρα τὸ ἔθνος μας κανένα δὲν μᾶς ὠφέλησεν, ἐπειδὴ ἵσως δὲν ἔκαλλιεργήησαν συστηματικά. Τὸ νέον αὐτὸν ιδανικὸν πρέπει νὰ είναι· νὴ δημιουργία «Ελλήνων» — ἀνθρώπων τοῦτο δὲ θὰ κατούσθω μὲ τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως· τὸ σχολεῖον θὰ σώσῃ τὴν φυλήν. Ἀφοῦ δὲ προγνοισμός, δότως μᾶς τὸν μεταδίδονταν οἱ δάσκαλοι σήμερον, μᾶς ἔβλαψαν, δις προσπαθήσομεν νὰ «φτειάσουμε ἀπογόγους». Αὕτοι θὰ ἡμπορέσουν νὰ δημιουργήσουν πρῶτα τὸ ἀληθινὸν «Ελληνικὸν Κράτος» καὶ ὑπερεα τὸν «Ελληνικὸν πολιτισμόν». Καὶ εἰς τὸν ὅγωνα τοῦτον καλεῖ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Σαμοθράκης» νὰ προσέλθουν «Οοσι ζωγτανοί».

Τὸ βιβλίον αὐτό, τὸ πολυσύνθετον εἰς τὴν οὐσίαν του, τὸ εἰματηρῶν σκληρὸν καὶ πολλαχοῦ πικρόχολον, ἀφίνει ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Βεβαίως τὸ ἑθνικιστικόν πνεῦμα τοῦ συγγραφέως τὸν ἀναγκάζει νά γίνεται συγχρόνη πολεμικός, ἐπιχριτικὸς αὐτοτρόπος, νά ὀδικῇ ἵσως μερικάς δράσεις καὶ μερικάς ἴδεις, ἀλλ' ὅταν ἀποβλέπῃ κανεὶς εἰς τὸν οκοπότν τον δὲν ἴμπορει περισσὸν νά τὸν δικαιάσω. "Ἄλλος τε πάλι βάθος δος συγγραφεὺς δέν ἀπορρίπτει ἐντελεῖς τὰς μη ἑθνικιστικάς δράσεις καὶ ἴδεις, ἀλλὰ θέλει πρόκοπον νά συγχροτηθῇ εἰς ἓν ἡ φυλή διά νά καταστῇ ίκανή νά

δημιουργήσῃ τὸν ἰδικόν της πολιτισμόν, ὅστις τότε θὰ διαλέξῃ δι, τι θὰ νομίσῃ ὡφέλιμον καὶ δι' αὐτῆν καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ αὐτὸς δέ βέβαιος εἶναι ὁ καλλίτε-
θος δρόμος διὰ τὴν δράσιν ἐνὸς ἔθνους, ποὺ θέλει
νά ζήση.

θΕΑΤΡΟΝ

Άττικὸν Θέατρον: «*Ἡ Λίμνη ποὺ φουσκώνει*», σύγχρονος ἀδηγοναϊκής ἱστορίας σὲ μέρη τρία ώπερ Z. Μακόη.

ΚΑΘΩΣ φαίνεται από τὸν ἄνω χαρακτηρισμὸν δὲν πρόκειται περὶ καθαυτὸ δράματος, πρόκειται μᾶλλον περὶ ἔξιτορθῆσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ηττὸν δραματοποιημένης, περὶ τετραδριστατονός μᾶλλον δημοιογνωμικῆς ἐφεύρητος εἰς μίαν ὑπεράγιαν, καὶ καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἔργον, ή Λιμνὴ ποὺ φουσκώνει εἰνε ἡ ὀλοέν δύχουμένη ἐργατικῇ ἀγανάκτησις καὶ ὁργῇ. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Ζ. Μακρῆ, ὁ ὅπιος ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἀντιεφαλακούμαρατικῶν διαμαρτυριῶν εὐφίσκεται ἡδη εἰς τὸ δεύτερον θεατρικὸν τοῦ ἔργον, παρουσιάζει ὅλα τὰ χαρακτηριστικά τῆς ἀκροτεράς σοιαλιστικῆς πολεμικῆς. Εἶνε ἴως οὔτως ὑπεράγιαν ἀπόλυτον καὶ ὑπεράγιαν ἴως μεροληπτικὸν. Τίδιος διατίνεται ἀπὸ κάπιον μίσος ἀδιάλλακτον, ἀπὸ κάπιον πικίνιαν ἀθεράπετον, σχεδὸν ὃν λέγει ἀπὸ κάπιον φύδον, — καὶ ὁ φύδονος εἰνε κάτι τι τὸ ὅπιον οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε δύναται νὰ δημιουργήσῃ εύτυχιαν, καθὼς οὔτε καὶ τὸ πικρόχολον μίσος.

“Η ὑπόθεσίς του είς ὁδράς γραμμάς ἔχει ώς ἐξῆς.
“Ἔταιροι της ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπειλεῖται
ὑπὸ ἀπεργίας τῶν ἔργατῶν της προβαλλόντων αἰτή-
ματα τινα τὸ ποτὸν μέχρι τελους δὲν θ’ ἀπεργίαντο
διότι εἶνε δίκαια, ἀλλὰ δὲν εἶχε συμφέρον διώς κηρυχθῆ
ἡ ἀπεργία αὐτὸς οὗτος ὁ διευθυντής της. Πόδες τούτο;
‘Ιδού: θέλει νῦν ὑπονομεύση τὴν θέσιν τοῦ Προεδρου
τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, παριστάντων ὡς ἔργων τού-
των τὴν ἀπεργίαν ἡ δύοια θά ἔκραγη. Ηγούμενοι
αὐτὸν δργήλον καὶ εὐέξαπτον ἀφίνει εἰς αὐτὸν τὴν
φροντίδα ν΄ ἀπαντήσῃ πρός τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἔργα-
τῶν καὶ νῦν προκαλέσῃ σχεδὸν ἀσυναισθήτως τὴν ὁρίζειν.
‘Οταν δὲ ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ἀπαντᾷ ἡκιστα
ἱκανοποιητικάς διὰ τοὺς ἔργατας, πρός τὴν ὀποχω-
ρισσαν ἐπιτροπὴν, διόρκετά πρωτότυπος διευθυντής
ἀποστέλλει πρός ταῦτην ἐμπιστόν του ἔργατην ὅπως
ἐπιδιώξῃ τὸ ταχύτερον τὴν κηρυξίν τῆς ἀπεργίας! Ή
ἀπεργία γρήγορεσσι. Ο πρόεδρος τοῦ Διοικητοῦ Συμ-
βουλίου [τρώγεται], ἀλλὰ [τρώγεται] καὶ ἡ ἕκ τῶν
μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἔργωντων μονόχειρ Κύρος Νά-
σος — ἐν θύμῳ τῆς ἔργασίος. Διότι τ’ ἀποτελέσματα
τῆς ἀπεργίας εἶνε φρικτά. Ο Κύρος Νάσος ἔκρυψ τὸ
νερόν ἀπό τὴν πόλιν, ἀλλὰ μεγάλιαι ἀγροτικαι ἐκτά-
σεις κατεκλυσθήσαν καὶ κατεστράφθησαν ἀπὸ αὐτῶν,
πρώτα δὲ θύματα ἔπεισαν φύλατται εἰς αὐτὸν ὑπάρξεις.
‘Η ἐπέκεισις τοῦ ἔργου ὑπήρξεν ἱκανοποιητικότητη.

«Ιάλη», δρᾶμα εἰς πράξεις τέσσαρας ὑπὸ ^τΑριστο-
μένους Προβελεγγίου.

ΠΑΡΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ἀθηναῖος ζωγράφος ὅσῳ καὶ πρᾶξος καὶ ἡμεροφυλάκιος ἔχει παρ' αὐτῷ τὴν κόρον την οὗ δύοια ἀνταπέντειρον ποιητήν. Ἀλλ' ὅμως ὁ ποιητής δὲν ἀνταγωνίζεται ἀντήν ἀγαπᾷ τὴν θετήν κόρην τοῦ ζωγράφου Τόλλην, ἢ διοτί κρονούσσει ἐν Αἰγύπτῳ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδήνας μὲ πόδιν ἀσβεστον πόρος τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Ἡ Τόλλη, τὸν ἥγαπτον καὶ αντῆν ἐπὶ τινα χρόνον, ἀλλ' ἀνακάλυπτουσα τέλος ὅτι δὲν είνει οὕτως τὸ νοικίσμενον ἵνδαλια, διαλόγοις εἰς

αθτὸν εἰλικρινέστατα τὴν πλάνην τῆς. Οἱ ποιητὴς ἀτέρχεται εἰς τὴν ἀρχαῖαν Ὀλυμπίαν. Ἐν τῇ ἀπόνυσσῃ του καταφθάνει κλωνούσιος διογενῆς στανίας λεπτότητος αἰσθημάτων. Οὗτος δχι μόνον ἀγοράζει πίνακας τοῦ Ἑῳράφουν, ὅλλα ἔγνει καὶ τὴν Ἰόλην εἰς γάμον. Ἡ Ἰόλη ἡ ὁποία ἀναγνωρίζει ἐν αὐτῷ τὸν ἀλληλῆ «κλεπτὸν» τὸν ἄγνωτον ηδη. Μνητοεντάντα. Ἄλλος μηνιστήρος ἀναγνώσκει αἴρηντος εἰς τὸν κῆπον τὸ δόρκικό φυηφία τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς μηνιστῆς τοῦ συμπεπλεγμένα, ἐπιτροποθετῶς δὲ καὶ χρονολογίαν πρόσφατον. Ἡ Ἰόλη μετ' δόλιγον εἰδοποιεῖ παρ' αὐτῷ δι' ἐπιστολῆς δτὶ ἀναχωρεῖ μόνος. Ἀναχωρεῖ τότε καὶ αὐτὴ διότι αἰσθάνεται δτὶ δὲν δύναται νὰ ζήσῃ μακράν του, μένει δὲ ἡ κύρη τοῦ Ἑῳράφουν ἡ ὁποία νυμφεύεται τὸν ἐπιστρέψαντα ποιητήν.

Τὸ νέον ἔργον τοῦ ποιητοῦ τοῦ «Νικηφόρου Φωκᾶ» καὶ τοῦ «Ἀσπάτου Υἱοῦ» ἔχει ἐν γένει λεπτοτάτην εὐγένειαν καὶ χαροπιτήρων, καὶ λεπτοτάτην εὐγένειαν φράσεως. Ἀλλὰ καὶ λεπτήν δραματικήν ζωήν. Εἴτε δὲ διότι πράγματι ἡ δραματοποίησις τού ἔπειτε νὰ είνει κατά τι ἀδροτέρα καὶ ἐντονωτέρα, εἴτε διότι ἡ εὐγένεια τῆς λεκτικῆς μορφῆς τοῦ δὲν ἐνθυμίζει, τὴν πραγματικὴν ζωήν, ἀντιταρέοχεται, ὡς κατὶ περίπτου μυθικόν, θεατρικὸν ἔργον τὸ ὅποιον ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀπόψιμος ἐνέχει τόσῳ πολλὴν ἀλήθειαν.

Αττικὸν Θέατρον: «Ο Λοχαγός». Στρατιωτικὸν δρᾶμα εἰς 3 πράξεις ὑπὸ N. Μαρσέλλου.

ΕΙΝΕ ἡ ἐποχὴ τοῦ πολέμου καὶ ἐνῷ δ λοιπὸς ἐλληνικὸς στρατὸς μάχεται κατὰ τὸν ἔχθρον, καποίουν σῶμα ἀδρανὲς ἀδόπον διατὶ ἀποκαθηλωμένουν ἀκόμη εἰς ἐν χωρίον. Οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸν ἀνδρες, ἀν τιστενόστιμεν μίαν ὁργιάντεσσαν, ἔχουν ἐπιδομῆ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ἐρωτικὸς κατακτήσεις τούλαχιστον εἰς λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ κατέκηπτον ἦδη τὴν κόφρην τοῦ Γερο-. Σταυρίτη ἀπὸ τὴν ἥρωαῖην χωρικὴν οἰκογένειαν ἔχει. Καρπούζης τοῦτο τὸ ἑπτατέταρτον ἔτοις ἐγκατέβη καὶ

των Κρονικημάτων μαρτυρεῖ την ουσίαν εἰχε τεσσαράκοντα και
νοσθετεύθη. Ἡ κοινή καταλάλια καταγγέλλει τὴν
κόρην εἰς τὸν πατέρα, δ ὅποιος ἔξαλλος ἐκ τῆς ἀγα-
νακτήσεως καὶ τῆς ὁργῆς, αὐτὴν μὲν πέριοριζε ἐντὸς
ὑπογείου, τὸν δὲ ἀπατεῶνα τῆς ὑφίνει, νὰ έχηται μῆ-
λλανγωρίζειν εἰς τὸν ἑαυτὸν τὸν δικαίωμα νὰ στε-
ρήσῃ τὴν πατρίδα εἰς τοιαύτην ὅρφαν ἐνός τῶν ὑπερα-
στιστῶν της. Λαμβάνει ὅμως προηγουμένως παρὰ τὸν
λοχαγοῦ την διαβεβαϊδιν διὰ τὴν ὕβριν θὰ ἐκπλύνῃ
ἡ μετά τὸν πόλεμον συνάντησις τούτου μετά τοῦ νεα-
ροῦ Κρονοτρόχη, δ ὅποιος κατά τὰ ὦραν ἔκειναν μάχε-
ται γεννάως κατά τὸν ἔγχθρον διὰ λογίας τοῦ πνυθοβ-

λίκου. Ἐπὶ πλέον δὲ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ, —ἀν δὲν φιεῖται, — νῦν ἔξακολουθήσῃ ξενιζόμενος παρ' αὐτῷ διὰ να μὴ δυσφιλισθῇ ή κορη. Ὁ λοχαγὸς παραμένει, παραδίδει μάλιστα καὶ τὸ ξίφος του εἰς τὸν πατέρα τῆς πόρης. Ὁ νίδιος Κροντηρᾶς ἐπανέρχεται πρὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, ἐνδιδός, βαρεώς πληγωμένος. Ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει τοῦ οἰκογενειακοῦ αἰλούχου, ἔφορμις κατὰ τοῦ λοχαγοῦ, ἀλλ' ἀναχαιτίζεται καὶ ἀπάγεται υπὸ τῶν νοσοκόμων. Ὁ λοχαγὸς τότε γονυπετεῖ πρὸ τοῦ γένοντος Κροντηρᾶς καὶ τὸν προσαγορεύει πατέρα. Ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν τοῦ τελευταίου γεγονότος, συγγενῆς τῶν Κροντηράιων θέλων να ἐκδικήσῃ τὴν τιμὴν τῆς δῆλης οἰκογενείας, ἐνδέρευε καὶ πυροβολεῖ κατὰ τοῦ λοχαγοῦ, πλήρη ἀνεπιτυχῶς. Ἡ μήτηρ Κροντηρᾶς ἐτούτη μάζει οὕτω τὰ στέφανα· ἀλλὰ ἐτοιμάζει καὶ οἱ βανονοὶ πράγματα δὲ ἐνδιδός νεαροὶ λοχίας ἐκπέμπει μετ' οὐδίγον αἰγάλευσαν· πράγματα μεταλλικά μέντοι καὶ στρατιωτικά.

Τὸ στοιχίωτικὸν τοῦτο δοῦμα εἶναι μᾶλλον ρητορικόν.

δὲν ή δραματικόν, μᾶλλον μελοδραματικόν ή στρα-
ιωτικόν. Περιέχει ὑπὸ τὴν δλίγην ποιητικὴν προσπά-
ταιν δχι δλίγην πεζότητα, ὑπὸ τὴν νομίζουμένην πα-
ριωτικήν ἔξαρσιν γενναῖαν ἀφηγηματικότητα, καὶ
προσδιόδην ἀπειρών μᾶλλον ἀσύνθητης σκηνῆς. Υπὸ
οὐ διάσου ἐξετελέσθη ἐπιτυχῶς, καὶ τὸ ἀχροατήριον
πεμψάντων εἰδὼν εἰς αὐτὸν, ἐπεινὰ ἀπὸ τούσδε καιροῦ ἐμ-
πονοῦντον δλῶς ἔξαιρετικῶς, τὸν κ. Δ. Κοτοπούλην
οὐ Γέρο-Σταμάτην Κροντηράν.

ΧΡ. ΘΕΜ. ΔΑΡΑΔΕΞΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ

Αποστολὴ καὶ μέθοδος τῆς κοινωνιολογίας.

Ο παρελθόντων αιώνων ήτο κατ' ἔξοχην διάσπονδη της μεγάλης ἀναπτυξέως τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἔξειλικτικῶν νόμων τῆς δραγμανικῆς ζωῆς, δυνάμεων τῶν πόδιών αἱ μορφαὶ τῆς ὑποκείμενης εἰς διηγεῖται ἀλλαγήν. Ἀφ' ἑνὸς αἱ βιολογικαὶ ποιῶνται πρόδοιοι καὶ ἀφ' ἑτέρουν ἡ δευτέρα φάσις, τὴν ποιάν λαμβάνει διστίμερων τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, τὸ φυσικὸν νόοδηγήσουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τὰς ἄνακητησιν παροδούμενων νόμων διεπόντων τὰς ἀνάγεσις τῶν διαδρόμων μεταξύ τούς, τὴν ὑπεροργανισμὴν δηλαδή ζωῆν, δύος δύναται νά δύνημασθεῖ κατὰ τὴν Σπένσερ ή κοινωνική ζωὴν. Μὲ δηλγ. δύως τὴν πρόσδοσον ποὺν ἐσημειώσεις δι 1900 αἰώνων καὶ εἰς τὸν κλασικὸν αὐτόν, ἔνεκα τῆς δυσκολίας ποὺν παρουσιάζει ή κοινωνιολογικὴ ἔρευνα, ἐφόσον ἀντικείμενόν της είναι η ἔξτασις υλικοῦ, τού δύοποιού ἀποτελεῖς ἀνάποστασον της πρόσδοσος δι ἔρευναν, τὸ πρόβλημα παρεδόθη ἀλλοιον εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰώνα, μὲ μεγάλους μάλιστα ἐνδιασμούς δύναται νά λυθῇ ποτε, διν δηλ. δύνανται νάνακαλυφθούν οἱ ἔξειλικτικοι νόμοι καὶ αἱ αιτιολογικαὶ σχέσεις τῶν φαινομένων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ γενικῶς ἀντίτινα δυνατή η ὑπαρξίει μιᾶς κοινωνιολογικῆς ἐπιστήμης.

Οι ἐνδοιασμοὶ αὐτοὶ ήσαν ἐκτὸς σημαντικῶν βέβαια
ξαιρέσεων μέχρις ἐσχάτων ἡ κυριωποχούσσα γνώμῃ εἰς
τὴν Γερμανίαν, χάρις βέβαιων εἰς τὴν ίδιαζουσαν κλί-
νον τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος πόδος τῆν μεταφυσικήν,
ινφ' εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν εἶχαν
προχίστει ήδη τὰ τίθεντα αἱ βάσεις μιᾶς κοινωνιολογί-
ας ἐπιστημῆς, δχι πλέον ὡς κλάδου μόνον τῆς φιλο-
σοφίας, ὅπως τὴν ἥδιελαν μέχρι τοῦνδε οἱ φιλόσοφοι,
ἄλλα ὡς ίδιαιτέρως ἐπιστήμης ἔχονσης σκοπὸν τὴν
τεκτικεμενιανήν ἔξετασιν τῶν φαινομένων τῆς κοινωνι-
κῆς ζωῆς καὶ τὴν διά τῆς ἐπαγγωγῆς μεθόδου ἐπεξ-
εργασίαν τῶν πραγματικῶν γεγονότων.

Ἐν τούτοις τὰ τελευταῖα ἔτη ἥρχισε νὰ νικᾷ και
ἔδω ἡ τάσις αὐτή νὴ ἐπίδοσις εἰς τὰς κοινωνιολο-
γικὰς σπουδὰς ναΐζειν καταπληκτικῶς. Ἀπόδειξις τῆς
μαντεύεως τοῦ ἐνδιαφέροντος δι' αὐτῶν εἶναι και
ἡ πρὸ διετίας ὑδροίς τῆς Γερμανικῆς κοινωνιολογικῆς
εταιρίας, ἡ ὅποια και συνεργότησε τὸν παρελθόντα
Οικτρώσιον εἰς τὴν Φραγκφούρτην τὸ πρῶτον τῆς
συνέδριον. Ἐσχάτως ἔξεδόθησαν εἰς ἱδιαίτερον τούτον
στονογραφημένα πρακτικά τὸν συνεδρίον μὲ τὰς
νιάκοινώσεις και διαλέξεις τὰς ὅποιας ἔκαμπαν εἰς αὐτὸ-
ντκτῷ ἐκ τῶν γνωστοτέρων γερμανῶν καθηγητῶν. Ἐξ
αὐτῶν Ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρουσας εἶναι νὴ τοῦ καθηγη-
τοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Kiel Φερδινάνδου Τόπηνος,
απόδοσις ἔκθεται εἰς αὐτῶν τὴν κατά τὴν γνώμην τον
ἀποστολὴν και μέθοδον τῆς κοινωνιολογικῆς ἐπιστήμης.

Ἡ κοινωνιολογία, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Tönnies, εἶναι βέβαια κατὰ πρῶτον λόγον ἔνας κλάδος τῆς φιλοσοφίας, ἀφοῦ εἰ θεωρεῖται περὶ τῆς οὐσίας τῆς

άλληρωπένης κοινωνίας καὶ ίδιος τῶν πολιτικῶν σχέσεων είναι πάντοτε συνδεδεμένα μὲ τὰς ίδεας μιᾶς χρηστής συμπεριφοράς. Έπισης πάντοτε ἡ κοινωνιολογική σκέψη προσετάθησε νὰ πλάστῃ τὸ λεγόμενον φυσικόν, διλήθες δικαιον καὶ τὸ λογικώτερον καὶ καλλιεργον κράτος, οὗτως ὁστε αἱ διδασκαλίαι τῆς νὰ παρουσιάζωνται ὡς στοιχεῖα τῆς γενικῆς φιλοσοφικῆς ηθικῆς. Καὶ πράγματι είναι προφανής ἔνας οὐσιώδης σύνδεσμος μεταξὺ κοινωνιολογίας καὶ φιλοσοφίας, διότι ἐν τέλει ὅλη ἡ σκέψις μας καὶ γνῶσης μας οπακούει εἰς τὴν θελητήν μας καὶ ὅσον διλέγον καὶ ἀν ἐνδιαφέρεται ἔνας ἐρευνητής διὰ τὸ ὄφελιμον ἡ χρησιμοποίησιμον τῶν δεδομένων τῆς ἐρεύνης του, ἐν τούτοις ἡ πρόσδοσις διλων τῶν ἐπιτηδηῶν, ὡς κοινωνικὸν φαινόμενον ποὺ είναι, προσδιορίζεται ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, αἱ διποῖαι στρέφονται πάντοτε εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν κοινωνικῶν κακῶν ἡ εἰς τὴν ἀπόκτησιν κοινωνικῶν ἀγαθῶν.

‘Αφοῦ λοιπὸν κατ’ οὐσίαν ἡ κοινωνιολογία εἶναι φιλοσοφικὴ διδασκαλία, ἐνανθούσεται κυρώνας μὲ ἐννοιάς: μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς κοινωνικῆς Ἰωῆς, μὲ τὸς ἔννοιας κοινωνικῶν σχέσεων, κοινωνικῶν μορφῶν βουλήσεως, συνεπεῖς μεταξὺ ἀλλαν καὶ μὲ τὰς ἔννοιας τῶν ἥθων καὶ τοῦ δικαίου, τῆς θρησκείας καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κράτους. Οὐδεν ἐν ἀπό τὰ κοινώτερα θέματα τῆς κοινωνιολογίας εἶναι νό μορφώση τὰς ἔννοιας αὐτὰς καὶ νό τὰς διαπλάση καταλλήλως διά τὴν ἐπιστημονικήν χρήσιν των. Καὶ πολαρικής πρὸς αὐτὴν «τὴν πλαστικὴν τῶν ἔννοιῶν» ἔχει νό δρίσης ἐπίσης τὴν συνάφειαν, ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ἀλλού κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὡς λ.χ. τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, τῆς νομικῆς, τῆς ἴστορίας κλπ. καὶ νό τὰς χρησιμοποιητὴν πρὸς ἐνιαίον γνωστισμὸν τοῦ κοινωνικοῦ εἶναι υπό τὸ δέσμοντα καθηγητῶν. Άλλα οἱ κοινωνιολόγοι ἔχουν νασχοληθεῦσιν μόνον μὲ τὸ πνέοντον καὶ δῆλον ἐκεῖνο τὸ δύοιον μέλλει νό γινν κατ’ αὐτὴν ἥ τὴν δῆλην γνωμην, δι’ αὐτούς ἥ ἐκείνους τοὺς λόγους. Η ἐπιστήμη τῆς κοινωνικῶν συμβεβηκότων ἐπέτρεψε νά γίνεται ὡς νό συνέβανταν αὐτά εἰς τὴν σελίνην.

Τό διγύρευον λοιπὸν ἀντικείμενον τῆς κοινωνικῆς ἔρευνῆς είναι ἡ ἐνεστῶσα πραγματικότης εἰς δῆλην τὴν ποικιλίαν τῆς. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτῇ ἡ σημερινή πραγματικότης δύναται νὰ κατανοῦθῇ τελεῖς μόνον ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς γενεσεώς καὶ ἀναπτύξεως τῆς; τὸ βλέψιμα στρέφεται ἀναγκαῖος ὅπισσος πρὸς τὸ παρελθόν ἔως τὰς πρώτας όρχες τῶν ὑπισταμένων εἰσέτη ὅπως καὶ τῶν ἐκλιπουσῶν ἥδη καταστάσεων καὶ κόσμων ίδεων. Ἔννοεῖται διὰ τὸ βλέψιμα ψηφιλαρεῖ ἐκ τῶν προτέρων καὶ τὸ μέλλον ὃς ὅμως διὰ νὰ τὸ μορφώσῃ καὶ τὸ προδιαγράψῃ, ἀλλ᾽ ὡς ἀπλὴ πρόγρωσις ἐπιχειρεῖται νὰ προσδιοίσῃ, δύσον εἶναι τοῦτο δυνατόν, τὴν πιθανήν περαιτέρω ἔξελιξιν ὑφισταμένων καταστάσεων καὶ ίδεων. Κατὰ τοῦτο διαφέρει ἡ ἀποστολὴ τῆς κοινωνιολογίας ἀπὸ τὴν τῆς ἴστοριας. Ἔργον τοῦ ἴστορικοῦ είναι νὰ δηγήται καὶ νὰ ἐκδέτῃ πῶς ἥτο τὸ παρελθόν, τὸ πολὺ πῶς ἐγενήθη αὐτὸν τὸ παρόν δ ἀναγνωριζόγος ὅμως θέλει νὰ ταραστήσῃ πῶς είναι τὸ παρόν: πῶς συνέχονται καὶ προοδορίζονται μεταξύ των τὰ διάφορα φαινόμενα καὶ πῶς συγάμα ἀνταγωνίζονται καὶ παλαιών, πῶς προσαγόμενα ἀμοιβαίων καὶ παρακωλύμενα ἀμοιβαίων, διὰ τῆς ἀλληλοευθύδράσεως παριστοῦν τὰς μορφᾶς ἐνὸς πολιτισμοῦ, δ ὅποιος τὸ μετάβαν τὸν ἐκδιποτεί μύτον του διὰ τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ίκανοτητος.

Η δράσης ὅμως μας κοινωνιολογικής έταιρίας δὲν άποβλεπει, κατά τὸν καθηγητὴν Τόσην, τὸ σύνολον τῆς κοινωνιολογίας. Σκοπός της δὲν είναι νὰ μορφώσῃ λιγεῖα αὐτῷ τοῦ πορειῶν. Εἰ αυτὸν οὐ καθίξει ποτὲ ανελέβων τὸ ζηγόν, — νὰ πάσσουν τὴν ἄκρην κλωστῆς και νὰ τὴν τραβήξουν λιγάκι, ὥστε ἀνὰ φθάσης ὁδὸς τῆς ψυχῆς τῶν φτιωχῶν κοριτσιῶν η ὅροφητη μαγεία τοῦ

σύστημα ή νά θέσῃ θεωρήματα, ἀλλά νά ἐρευνᾶ, νά ἔξεταζῃ και νά συλλέγῃ διδόμενά ἐπιστημονικῆς πείρας. Τὸ ἐιδικὸν ἔργον της είναι ἡ συγκομιδὴ και μεθοδικὴ συναρμολόγησης κριτικῶν ἐκκαθαρισμένου ὑλικοῦ, ἐπαγγειακῶν συμφερόματόν ἐρεύνης ἀπό ἀλλας ἐπιστήμας ἀναφερομένας εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν: ἀπό την ἀνθρωπολογίαν και ἀνθρωπογεωγραφίαν, τὴν ἐθνικὴν και κοινωνικὴν ψυχολογίαν, τὴν λαογραφίαν, ιστορίαν, στατιστικὴν και δημογραφίαν και κατό ποδῶν ἀπό την πολιτικὴν οἰκονομίαν, ή ὅποια, ἐφόσον παραπτοῖ, ἀναλύει και ἔξεταζει τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, ἀποτελεῖ τὸ οὐσιωδέστερον στήριγμα τῆς κοινωνιολογίας.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΖΩΗ

ΤΗΝ περασμένην Κυριακήν τὸ Κυριακὸν Σχολεῖον ἄρχισε τὰ μαθήματά του — τὰ πειδὲ εὐεργετικὰ μαθῆματα ποὺ μπορεῖ νὰ υπάρξουν — μὲ μίαν μικρήν, ἀπλήν, συγκινητικήν ἐστρέψιν. Οὗτε μουσικές, οὗτε λουλουδοστολίσματα, οὗτε γαντοφορμένους κόσμους. Άλγοι μόνον ἀνθρώποι τῆς Σκέψεως, λίγοι τοῦ Ἐμπορίου, λίγες μητέρες μὲ τὰ γιορτινά τους, εὐχαριστημένες γιὰ τὴν τιμὴν καὶ οἱ ρήτορες. Ἀπὸ τὴν διπλανήν ἀνεπίσημην πορτίτσαν μὲ τὸ συμβούλιον πίνακα τῆς ἑγουμείος ἀπ’ ἔξω, ἐπύπτων κινητικά, χαρούμενα, κατακύμαφα, μὲ τις σφιχτοπλεγμένες κοτούδες τους γύρω στὸ κεφάλι τὰ ἐργατικὰ κορίτσια. “Ο πόθος ν’ ἀκούσουν κατινόργιο τους ἔδινε φτερὰ σιά πόδια καὶ δυδ - δυδ ἀγκάθιναν τὰ σκαλοπάτια τοῦ Δημοτικοῦ. Τὰ μάτια τους λαιμέρα, οἱ κυριακάτικές ποδιές τους φρέσκες, ἀπιστεῖς ἀπόμα — δ̄, τι τὶς πρωτοφοροῦσαν σὲ περισσότερες — ἔστεκαν κοιλαριοτέςς γύρω ἀπὸ τὰ σώματά τους σὰν νὰ ἐφρύσωναν κι’ αὐτές ἀκόμα ἀπὸ κάποιαν ὑπερηφάνειαν. Τί θάκουνγαν τάχα ἀπὸ τὶς σπουδασμένες κυρίες; ‘Ανέβαιναν συνομιλῶντας ψιλούσιστα. Τὰ χονδρὰ παπούτσια τους ἐκπούσαν στὰ μάρμαρα περιέργα, δυνατὰ σὰν σφυριές κειροδυνάμων ἔργατων. Ή π. Θεοδωροπούλου, ἡ π. Μελά, ἡ π. Θεοδωρούπολος, τιλας

ἀναδεύματος — χωρὶς ἄλλο εἶναι εὐγενικές
οπότε μέσα τοὺς τὸ μέτρον τῆς ἀληθινῆς

Προχωρῶντας ἡ κ. Θεοδωροπούλου στὸν λόγον τῆς μὲ δώραια παραδείγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἀνέπτυξε σκέψεις, κι' ἔβγαλεν συμπληρώσατα ταύτημένα επιδίξια, εἰς χρονίστες νεφέλεις γοητευτικῶν ὑποσχέσεων, ὅποτε νὰ παρουσιάσῃ τὴν ψυχικὴν ἀπόλαυσιν πάντα διὰ τὴν ἐξαγόμενον τοῦ κόπου. Κι' ἀπόμα δὲ ἐξήγησε τοῦ θάλαττοῦ σῶμα καὶ τὸ θάλαττον ψυχῆς, ποιέει οἱ ἀνάγκες τους, ἀπὸ τοῦ οὐ πόνοι τους καὶ ποιός δὲ τρόπος νὰ αἰσθάνωνται ἀνακοινωτισμένον τὸν ἑαυτὸν τοὺς. Οἱ δρισμοὶ τῆς ἐπιλοι καὶ ξωντανοί, — φέρεται, — οὐ μόνον

Ἅγιος Κατόνγρα Μελᾶ. Πειδ
γενικά και πειδ ἐπιστημονικά. Ἀρχοις ἀπὸ τὴν ὑγείαν
τοῦ ἀσθμού, τῆς οἰκογενείας τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ἐνδρον-
τῶν λόγων της, ἔφθασεν ὡς τὴν ὑγείαν τῆς πολι-
τείας. Οἱ παφατηρήσεις της μὲ τέχνην ἐσωτερικήν
διατυπωμένες, ἐφανέρωνται τὴν θετικήν ἐπιστήμονα.
Σὰν πονθαλασσα. Ἡπαν χυμένη ἡ ἀφέλεια γύρω ἀπὸ
τὴν διδασκαλίαν της, καὶ μ' ὅλο τὸ ανθετικὸν πλάτος
που ἔδινεν ἀναγκαστικά σε κάθε τῆς σκέψην, εἶχε μιὰν
αὐτοτῷρην συνέχειαν.

Ο κ. Θωμόπουλος είπε τὰ τελευταῖα λόγια· καλά μπορεῖ νὰ ήσαν, μὰ ἀκατάλληλα ὡς σκέψις κι' ὡς γλώσσα γιὰ τοὺς ἄπλους που ἔπειτε νὰ διδαχθοῦν ἀπ' αὐτά.

‘Η έσορτη ἐτελείωσεν ἀπόρυθμα δύος ὁρχισε. Δυὸς - δυὸς ἐκτέλεσθαι τὰ κορίτσια μὲ τὶς μητέρες τους. Μιά φεμβρί, μᾶς συλλογὴ ἐτριγύριζε στὰ μάτια τους, καὶ ἔνα φαιδρὸς χαρώγελο στὰ κεῖλη, — τὰ καλὰ τῆς πρώτης διδασκαλίας.

ΛΑΪΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΕΝΕΡΓΩΝ ἀνασημάφας πρό τινων ἐβδομάδων ἐν Σέσκλῳ μεταξὺ Βόλου καὶ Βελεστίνου, ὅπου τὴν εἰκαιρίαν νὰ φύλαξενήσου πλησίους τῆς σκηνῆς μου ἔνα ποιέντα. ὁ δοποῖς μου διηγήθη ἐπέκτης ὅλων τὰ ἔχη. Τὰ στέλλω εἰς τὰ ἀγάπητά «Πανανθήναια» ἀπαράλλακτα, μὲ τὴν τοπικήν προφοράν τοῦ ποιμένος:

¹Απον̄ ίτοτ̄ νις οὐ τεινοντάς ἐγέρει τὸ σκληρό τ'
τὸ δὲ τὰ βροσι καὶ εῖται — Θέ μ^η, κάνι μι π' λλι νὰ
οὐν̄ τὴ Σύνδρου μ^η καὶ τοὺν Ντιλεύν μ^η.

Κι' ή Θεδς τούν ιέκαι π' αλλι π' απόν μετότηνίς ἀσκώ-
ατι ἀφ' λά στα μισούνδανα κι' δε' ἔκει λαλεῖ πρῶτα
ἡ Σύνρη — Σύνρη μ', Σύνρη μ' — κι' ἀπέκει τοὺν Ντι-
λεύνη — Ντιλεύνη μ', Ντιλεύνη μ'. — »

2

«Τού π' λλὶ τὸ Τουρδίδιον ἔγνωνται πρῶτα ὅμοιους τοὺς λόγων τὰ χούραφιά τοῦ καὶ ἱμάτευν παρόδιας ἐς τὸν φίδι τοῦ, μαθέσεις τοῦ κηρύξεων καὶ νιά ποτοῖς βουλεὺς ἔχασι τοὺς λόγιδα τοῦ. Κινηταρακαλέστηκι στοὺς Θεὸδοροὺς μὲν καὶ κανένα μιν π' λλὶ νά πααίνουν ὄψηλά νά γλιέπουν νά φοιτούν λόγιδα μιν.

Κτὶ τὸν λέκανι π' ἄλλον οὐ Θεός καὶ ἀπού λιτότερος γροτεῖ,
ἢ σκονές ἀν' ἀψίλας φουτωντας γιὰ τοῦ λογίδι τ' — Τοῦ
«οἰδε», Τοῦ λογίδι.

Κι γιὰ τὰῦτον τὸν λιέν' Τουρλίδη.

Α. Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΑΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Φιλολογία

ΤΟΝ περασμένον μήνα διέθανεν εἰς τὸ Παρίσιον διάλογον συγχραφεῖν καὶ ἀκαδημαϊκός· “Εργάτιος Οὐδούνι,
ίδιος τοῦ ἐπίσης συγχρωτοῦ συγχραφέως”· Αρσενίου· Οὐδούνι,
διποίος ἔλεγε συχνά εἰς τὸν υἱόν του, διατήν ήτο μικρός·

— "Αν δὲν γίγης σοφός, θὰ σὲ κάμω Ἀκαδημαϊκόν.
Οὐ Ερρίκος Οδσσός είγενηθή εἰς τὸ Παρισί τὴν 24
Θεοφίλουαριου του 1848. Ἐνώπιος ἐπέδειξε τὴν κλίσιν του
ρρός την κριτικὴν καὶ τὴν ιστορίαν. Νεότατος — δεῦ
τον ἀκόμη 20 ἔτῶν — ἥλθεν εἰς τοὺς Ἀθήνας διὰ τὸ
εἰλετῆσθη ἐπιτοπίων τὴν ἀρχαιολογίαν των, τὴν νομι-
ματολογίαν των καὶ μετὰ τριετεῖς στουδίας ἐπέστρεψεν
εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἔγραψε τὴν «Ιστορίαν τοῦ
Πατελλᾶ» καὶ τὴν «Ιστορίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῆς
ημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν», διπερ ἔγονον ἔβραυεύθη
πό τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἀκολούθως ἐξέδωκε
ἡν «Πρόστην πολιορκίαν τῶν Παρισίων», τὸν «Ἀγρο-
κόπειον νόμον εἰς τὸν Σπάρτην» καὶ ἄλλα ἔγρα, μεχρις
ἡ σηκολήθη ἑιδωλῶς με τὴν Ναυτολέοντίν ιστορίαν.
Δὲ τελευταῖα αὐτά ίστορικά του ἔγρα τὸν κατέστησαν
οὐλὺ γνωστὸν καὶ ἀγαπητόν. Εἰς τὸ ἀναμετεαξὺ ἦτο
ακινός συνεργάτης τῆς «Ἐπιθεωρήσεων τῶν Δύο
Ιόσμων» καὶ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων». Τὸ
1894 ἐξελέγη Ἀκαδημαϊκός, διαδεχθεὶς τὸν ποιητὴν
κειόντην τῷ Λίλ.

Ο Έργικος Ούσαι ήτο θερμός φίλος τῆς Ἑλλάδος. Απετέλει μέρος ἐνεργὸν τοῦ Γαλλικοῦ Συνδέσμου ὃς ὑπεράσπισε τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἵτινες ήτο καὶ ἀντίτιθεσδός. Μεταξὺ δὲ διαλέξεων, τὰς ποιός διωγγάνθισεν ὁ Σύνδεσμος αὐτός; μή εἰ τῶν δραιστέρων ήτο καὶ ἡ γενομένη ἀπὸ τοῦ Ούσαι τὴν 4^η Απριλίου 1907 ὑπὸ τὸ τίτλον «Η ἡρωῖνη Ἑλλάς».

αι με θέμα την επαναστασιν του 1821. Ήδην εν καρα-
τηριστικού ἀπόσπασμα ἀπό τὸ τέλος τῆς διαλέξεως
ὑπῆρχε:

Ἐτα γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι εἰναι τὸ λεός καὶ η δόξα τῶν λαῶν. Αἱ πολεμικαὶ ὅμως ἀρεταὶ ἀμνοῦνται τῶν λαῶν. Η πολεμικὴ ἄξια δὲν εἶναι λοις μᾶλλον ἐπανινετή, ἀλλ' εἶναι ἀναμφιβόλως η ἀποτελεσματικότητα. Καὶ μὲν ἀπὸ τοῦ Ταίναρου μεχρι τοῦ

¹ Ντελεύης ζεως ἐκ τοῦ τελεύω, τελειώνω καταστρέψω ιτλ.

τίστο διλγώτερον ἀπό τὴν λάμψιν τῶν ἀρχαίων γραμμάτων καὶ δὲν θὰ ἀνεγνώσκουμεν διλγώτερον μὲν θαυμασμὸν τὸν «Ομηρον, τὸν Σοφοκλῆ καὶ τὸν Πλάτωνα. Ἀλλὰ χωρὶς τὰ ντυσέπεια τῶν τραχέων ὅρεσιμίων τῆς Μάνης καὶ τῆς Ἀραρανίας, ποὺ οἱ περισσότεροι δὲν ἔγνωρίζουν νὰ διαβάζουν, δὲν θὰ ἑπτήσῃ σήμερον ἐλληνικὸν ἔθνος».

Ἡ ἑπίσημος Ἑλλὰς νὰ διεδήλωσεν δρά γε κάπως τὴν λύπην τῆς διὰ τὸν θάνατον τοῦ φιλέλληνος αὐτοῦ;

ΑΝ καὶ ἐμελετήθη τόπος φιδάς, ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ παραμένει κατὰ μέρα συγγραφεὺς ἀγνωστος καὶ παρεγνωρισμένος, λέγει ὁ André Fontainas εἰς τὴν δέκην τῆς μελέτης του «Τὰ ποιήματα τοῦ Θεοφ. Γκωτιέ», τὴν διότιν δημοσιεύει εἰς τὸ προτελευτοῦν τεῦχος (16 Σβρίου) τοῦ «Mercure de France». Ἡ μελέτη αὐτῆς τοῦ Fontainas διὰ τὴν ποίησον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν ἀπιδρόσιος τοῦ ἀναφάνεται καθαρὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Francis Jammes, τοῦ Μαντές, τοῦ Λ. Νιερές καὶ πλειστων ἄλλων ἀπὸ τοὺς νέους, εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Γκωτιέ ὡς μέγας ποιητής.

ΕΙΣ ἐκ τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν τοῦ Jean Moreas ὁ Maurice de Noisyay ἔσχε τὴν ίδεαν νὰ συλλέξῃ καὶ ἐκδόσῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰς ίδεας τοῦ ποιητοῦ καὶ τὰς σκέψεις, τὰς διόπτας ἐκ τοῦ προχειροῦ καὶ αἰφνιδίως ἐξέφρασε κατὰ τὰς ίδιαιτέρας τοῦ συνομιλίας μεταξὺ τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν, οἱ διόπται τὸν περιεκάλωναν μιταρέφομεν ἐδῶ μερικάς ἐξ αὐτῶν, ἐξ ὧν φαίνεται τὸ ίδιοτυπον πνεῦμα τοῦ Μωρεάς κατὰ τὰς συνομιλίας του, λεπτόν, πινεματῶδες, συνχάρητικόν, σκληρόν μάλιστα, παραδοξόλογόν, ἀπὸ τὸ διόπτον διώς ποτὲ δὲν λείπει τὸ ὑπέροχον γοῦστο.

Διὰ τὸ Φλωμέπερ ἔλεγε: «Ἐνναὶ τέλειος, ἀλλὰ τὸ ἔργον του ἔχει τὴν τελειότητα τοῦ ἀποστειρωμένου νεροῦ.»

Διὰ τὸν Γκωτιέ: «Ἐνναὶ ὁ πλέον μεγάλος τῶν Γερμανῶν, δηλαδὴ δὲ διλγώτερον Γερμανός.»

Διὰ τὸν Μυσσός: «Ἔτο ἔναν θελκτικός, ἔνας ἀληθινός ποιητής: ἀλλὰ τὸ θεφαμά του ἀπὸ ταῖς.»

Ο Μωρεάς ἐθεωροῦσε τὸν Λεμαρτίνον τὸν πλέον μεγάλον ποιητὴν τοῦ αἰδίνος του, ἀλλὰ διὰ τὸν δημιουργὸν τὸν ἀγαπητὸν τῆς ἐκφράσεως του. «Σέρνει, ἔλεγε, τὴν γλώσσαν τοῦ δεκάτου ὅγδουν αἰδίνοντος σάν ἔνα μέμποδιον.» «Ἐπειτα, μετὰ μίαν στιγμὴν σκέψεως: «Ἀλλὰ τὴν σέρνει εἰς τὴν νίκην.»

Ἐνναὶ ἐπανοῦσε τὸν ἐλληνισμὸν τοῦ Leconte de Lisle, λέγοντας: «Ἄγαπονδες θερμά τὸ ἐλληνικὸν κάλλος.» «Μάλιστα, ἐπόρθουσεν δὲν Μωρεάς, ἀγαποῦσε τὴν Ἑλλάδα μὲν ἔνα έρωτα τροπικόν.»

Ο Μωρεάς εἶχε διὰ τὸν Rostand μίαν ἀνέκφραστον περιφρόνησιν. Μετὰ τὸν Ἀετιδέα εἶπε δι' αὐτὸν: «Ἐνναὶ ἡ χῆρα στολισμένη μὲν πτερά δεῖτο.»

Ο Μωρεάς εἰδὼνεύετο τὸν Verhaerens ὁ διόπτος ἔγραψε: Οἱ μαθηματικοὶ οὐρανοί. Καὶ ἔλεγε δι' αὐτὸν: «Δὲν εἶναι ποιητής εἶναι στρογόνος: δὲν λέγει τὴν γνῶμην του δὲν ίδιος, τι διακρίνει εἰς τὸν οὐρανόν;»

Ἐξητούσαν τὴν γνῶμην τοῦ Μωρεάς διὰ τὸν Riepte Lotti. «Ἐνναὶ ἔνας θαλασσινός, ἀπεκριθῆ: «Ἀκόμη; — Δηλαδὴ ἔχει τὴν ἀξίαν διὰ περιγραφεν δὲν εἰδε, ἀλλὰ ἔχει τὸ ἐλάττωμα διὰ εἰδε διλύγα πράγματα ἀξιαν ἐδιαφρέοντος.»

Διὰ τὴν γαλλικὴν γλώσσαν ἔλεγε: «Ἡ γαλλικὴ εἶναι καὶ μόνη νέα γλώσσα η διόπτα ἀξιεῖ τὸ διόρια τῆς γλώσ-

σης. Αἱ ἄλλαι εἶναι διάλεκτοι δυσνόητοι ποὺ καθωρίσθησαν πολὺ ἀργά ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖον. Εἰς τρόπον διότε τῆς ἀρκεῖ νά μείνηται ἡ ιδία, ὡς ἔχει, διὰ νὰ διατηρηθῆῃ τὴν ὑπεροχήν της. Καὶ εἰς τὰς πανηγυράφεα, ὁ διόπτος παρειστεῖτο διὰ τὴν ἀδύνατιαν τῆς γαλλικῆς γλώσσης μεσαὶ εἰς τὸν νεώτερον πόσιον εἶτε: «Καὶ μολαταύτα δὲν ἔχει ἐφάμιλλον δὲν ἔχει παρά ἔγχορον.» Καὶ ἀργότερο ἔλεγε διὰ τὴν κακὴν χρῆσιν τῆς γαλλικῆς γλώσσης. «Καταργήστε την ἡ ἐποχή μας δὲν διακρίνεται πλέον ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα.»

Διὰ τὴν δόξαν ἔλεγε, ὅταν μιὰ κωδία ἐπιθυμοῦσε νὰ ίδῃ τὸν Μωρεάς εἰς τὸ σαλόνι της: «Ποία ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζῃ κανεὶς ἀνδρόπους εἶναι διορκετόν νὰ τὴν γνωρίζουν;» Καὶ προσθέτετε: «Ιδέτε, δὲν ἔχορον πλέον τι εἶναι δόξα. Οἱ νέοι νέωροι διὰ εἰναι νὰ συγνάζουν διὰ τὸ δυνατόν εἰς τὸ περισσότερα πρόσωπα. Ἀλλὰ διὰ δόξα εἶναι διοριθμός τὸ προτελευτοῦν τεῦχος (16 Σβρίου) τοῦ «Mercure de France». Ἡ μελέτη αὐτῆς τοῦ Fontainas διὰ τὴν ποίησον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησιν καὶ δίκαιον ἐνθουσιασμὸν, ηὔτε ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Γάλλου ποιητοῦ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν μῆτρων τῶν μεντητῶν νάνητῶν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἔνως τάρῳ δυσοῦ ἔπειτε. Καὶ μόνον τὸ γεγονός, διὰ τὸν θεοφιλότερον τοῦ Γκωτιέ, γεμάτη βαθείαν παραπήρησ

Αστικού Δικαίου τόν κ. κ. Μημφερόπτον και Παπούλιαν, τοῦ Ποινικού Δικαίου τόν κ. Τιμ. Ήλιόπουλον και τῆς Πολ. Οικονομίας τόν κ. Νικ. Γουναράκην.

Έδημοσιεύθη τὸ Β. Διάταγμα, διὰ τοῦ διοικοῦ διοίτεται καθηγητῆς τῆς γεωτέρας φιλολογίας εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου ὁ κ. Μενάρδος.

Ο Βιενναῖος ύδραυλικὸς κ. Κίτσυνε τὸν διοικοῦ ἔκπλεσεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διὰ τὸ ξήτημα τῆς ύδρευσεως τῶν Ἀθηνῶν ἐφθασε ποδὶ ἡμερῶν καὶ ἤχισε τὰς μελέτας τοῦ μεταβάσεως εἰς τὸν Μέλανα ποταμὸν καὶ τὴν Στυμφαλίαν. Ἐπίσης ἤλθε καὶ δὲ Βερολίνεζος ύδραυλικὸς κ. Ἐρτομπεργκ, τὸν διοικοῦ μετεκάλεσεν δὲ δῆμαρχος Ἀθηναίων, διὰ τὸ αὐτὸν ξήτημα: δροσίς δὲ καὶ οδός την μελέτην τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων καὶ θὰ ἐπισκεφθῇ δύλα τὰς πηγάς, ἀπὸ τὰς διοικοῦ δύνανται νὰ ὑδρευθοῦν αἱ Ἀθῆναι.

Η Αδστριακὴ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὴν παράληπτον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἡ ἀποστείληγ διαδιοργανωτάς τῆς γεωργίας. Τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς θὰ είναι δύο καὶ ἔρχονται μετ' ὅλης ἡμέρας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νεοελληνικαὶ μελέταιαντοῦ Γ. Ν. Χατζιδάκη. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἀθηνῶν».

Δογοδοσία τοῦ 1910 τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου πατὰ τῆς φυματιώσεως εἰς Ἑλλάδι.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ,,

ΠΡΙΝ λειτουργήσῃ ἡ φωτογραφικὴ μηχανή, θὰ ἐργατὴρ ὁ αἰσθητικός. Ή ίδιαιτερη ἡσωή καὶ δὲ χαρακτὴρ ποὺ ὑπάρχουν σὲ καθετί γύρῳ μας, κρυμμένα ἀπὸ τὰ μάτια τῶν πολλῶν, θὰ ξεσκεπασθοῦν μὲ τὸ χέρι τοῦ τεχνίτου ποὺ ἔργει νὰ τὰ παρουσιάσῃ δύτος αὐτὸς ἡμιτρέσεις νὰ τὰ ἰδῃ καὶ νὰ σταματήσῃ μέτροσις στὴν ἐμορφιά τους. Ἐτσι, ἡ ἀπλῆ ἔργασιν τοῦ φωτογράφου δημοφιλένη ἀπὸ μίαν ἐκλεκτῆ ἀντίληψιν, παίρνει πολὺ μεγαλύτερα δικαιώματα. Τώρα, ποὺ δὲ φακὸς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑποταγμένον εἰς μίαν σκέψιν καὶ εἰς ἔνα αἰσθημα, θὰ κάνῃ θαύματα. Κάθε ἡσικής παλμός θὰ δείξῃ στὸ φῶς του μίαν ἀνόποτην ἥσω τόπον.

Μὲ τέτοια ἐφόδια ἔρχεται σήμερα ἡ φωτογραφία νὰ ξητήσῃ θέσιν εἰς τὰς ὁραίας τέχνας. Δὲν είναι αὐτὸν μόνον. Ἡ γνῶσις ἡ τεχνικὴ θὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον. Μαζὶ μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀντικειμένου, μὲ τὴν σύνθεσιν, μὲ τὴν ἐλλογὴν τῆς ὁράσεως, μὲ τὸν τεχνητὸν φωτισμὸν, ἔρχεται ἡ ἐπεξεργασία τῆς πλάκας, τὰ ὄντικὰ ποὺ θὰ μεταχειρισθῆ, δὲρπος διοπὺ θὰ χρησιμοποιηθῶν. Ο συνδυασμὸς τοῦ φωτικοῦ καὶ τεχνητοῦ φωτὸς εἶναι ἔνα ἀπὸ τὰ μυστικὰ ποὺ θὰ δώσουν ὡραῖα ἀποτέλεσματα. Ἐτσι, θὰ πάρῃ ἡ φωτογραφία τὴν ἀπαλότητα τῆς ξωγραφικῆς καὶ θὰ ἔχῃ καὶ τὸ ίδιαιτερὸν πλεονέκτημα διαβοσιμίσεις τῶν τόνων τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐις τὴν εὐγενικὴν αὐτὴν τέχνην πολλοὶ καὶ πολλαὶ καταγίνονται. Τὰ «Παναθήναια» θέλουν γὰρ ἐνισχύσουν τὸ καλλιτεγνὸν αἴσθημα, γὰρ τιμήσουν κάθε προσπάθειαν καὶ ίδιοφύτιαν, μὲ τοὺς Φωτογραφικοὺς τῶν Διαγωνισμῶν. Θὰ γίνωνται ἀποκλειστικῶς μεταξὺ ἔργων

Πατρίς ποὺς χρήσιν τῆς παιδευομένης ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις νεότητος ἔνιο Μ. Κωνσταντάκη Κόρακα. Ἡράκλειον Κρήτης.

Κλινικὴ Παθολογία καὶ Θεραπευτικὴ μετὰ πλήρους Αταργωτικῆς καὶ Φαρμακολογίας, τόμος Β' ὑπὸ Ν. Καλλικούνη, αρθρητικὸν τοῦ Ἐδν. Πανεπιστημίου. Ἀθῆναι δρ. 30.

Θρύψαλα ὑπὸ Δ. Γρ. Καρπούρογλου, Ἀθῆναι λογοτεχνικὴ Βιβλιοθήκη Φέξη δρ. 2.

Συριανά Διηγήματα ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Ροΐδου. Ἀθῆναι λογοτεχνικὴ Βιβλιοθήκη Φέξη δρ. 3.

Μῆδοι τῆς ζωῆς ὑπὸ Ιω. Ζερβοῦ. Ἀθῆναι λογοτεχνικὴ Βιβλιοθήκη Φέξη δρ. 3.

Κοριολάνος ὑπὸ Σαΐζηη. Ἀθῆναι λογοτεχνικὴ Βιβλιοθήκη Φέξη δρ. 2.

Αἰολικὸς Ἀστὴρ ιερύμερον οίκου, περιοδικὸν ἐν Κυδωνίᾳ, διευθυντῆς Β. Κ. Βασιλειάδης.

Dizionario Greco Moderno — Italiano e italiano — greco moderno. E. Brighenti Milano — Ulrico Hoepli Lit. 12.50.

Le Futurisme par F. T. Marinetti. Paris, Sansot fr. 3.50.

F. T. Marinetti et le futurisme par R. Le Brun. Paris, Sansot fr. 1.

Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τρία μέλη θὰ κρίνῃ τὰ ἔργα.

Εἰς κάθε διαγωνισμὸν θὰ δίδωνται:

1) Α' Βραβεῖον: Χρονοὶ ἀναμνηστικὴ πλάκα, μὲ καλλιτεγνὴν παράστασιν εἰς τὴν μίαν πλευράν, καὶ εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τὸ ὄνομα τοῦ βραβευομένου καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ διαγωνισμοῦ.

2) Β' Βραβεῖον: Αργυρῷ ἀναμνηστικὴ πλάκα.

3) Γ' Βραβεῖον: Χάλκινη ἀναμνηστικὴ πλάκα.

Τὰ βραβευόμενα καὶ ἐπανούμενα ἔργα θὰ δημοσιεύωνται εἰς τὰ «Παναθήναια». Αἱ φωτογραφίαι πρέπει νὰ είναι κολλημέναι ἐπάνω εἰς χαρτόνι καὶ θὰ διαφέρονται τὸ ὄνομα ἐκείνου ποὺ τὸ ἀποστέλλει. Πρότυποι τὰ σχήματα 13 - 18 καὶ 18 - 24.

Α' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Δεκεμβρίου 1911. Θέμα: Τοπίον φυντοπαρινόν.

Β' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Ιανουαρίου 1912. Θέμα: Σκηνὴ ἀπὸ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων η τῆς Πρωτοχρονίας.

Γ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 18 Φεβρουαρίου 1912. Θέμα: Τοπίον κειμονιατικο.

Δ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Μαρτίου 1912. Θέμα: Πορτραίτο.

ΤΑ “ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ,,